

SMERNICA ZA JAVNO NAROČANJE INŽENIRSKIH STORITEV

Dogovor o vsebini smernice z MF:

- izhodiščna načela naročanja inženirskih storitev pri graditvi objektov,
- predmet naročila in opis predmeta naročila (načela, navodila, sestavni deli),
- ocenjena vrednost javnega naročila (pomen, kako jo določimo),
- ocena primernosti posameznih postopkov javnega naročanja,
- preverjanje usposobljenosti ponudnikov (osnovna, ekonomska, finančna, tehnična, kadrovska in poklicna sposobnost),
- merila za izbor najugodnejše ponudbe (tehnična vrednost ponudbe in vrednotenje tehničnega dela ponudbe – vključujoč navedbo in opise kriterijev in podkriterijev, vrednotenje finančnega dela ponudbe, skupna in najugodnejša ponudba),
- neobičajno nizka ponudba (postopek prepoznavanja in izločanja),
- vzorci obrazcev za razpisno dokumentacijo za oddajo javnega naročila (reference, ...).

VSEBINA

1	PREDGOVOR	4
2	UVODNA OBRAZLOŽITEV	5
	EKONOMIČNA PORABA JAVNEGA DENARJA	
	VIR DOSEDANJIH NESPORAZUMOV	
	NALOGA SMERNICE	
3	ODLOČITEV O IZBIRI	7
	USPOSOBLJEN NAROČNIK	
	ODGOVORNI VODJA INVESTICIJE	
4	NAČRTOVANJE JAVNEGA NAROČILA	9
5	PREDMET NAROČILA IN OPIS PREDMETA NAROČILA	11
	5.1 DOLOČITEV PREDMETA NAROČILA IN NAMEN OPISA PREDMETA NAROČILA	11
	5.2 NAČELA IZDELAVE OPISA PREDMETA NAROČILA	12
	5.3 SPLOŠNA NAVODILA ZA IZDELAVO OPISA PREDMETA NAROČILA	12
	5.4 SESTAVNI DELI OPISA PREDMETA NAROČILA	13
6	OCENITEV VREDNOSTI NAROČILA	14
	6.1 POMEN PRAVILNE OCENITVE VREDNOSTI JAVNEGA NAROČILA	14
	6.2 DOLOČITEV OCENJENE VREDNOSTI NAROČILA V SKLADU Z MERILI	15
	6.3 OCENITEV VREDNOSTI PREOSTALIH INŽENIRSKIH STORITEV	16
7	POSTOPKI JAVNEGA NAROČANJA	18
	7.1 VRSTE POSTOPKOV	18
	7.2 SPECIFIČNI POGOJI	18
	7.3 PRIMEREN POSTOPEK	19
	7.4 NATEČAJ V SKLADU Z DOLOČILI ZAKONODAJE O JAVNEM NAROČANJU	19
8	IZBIRA PONUDBE IN KRITERIJI ZA IZBOR	19
	8.1 IZHODIŠČA	
	8.2 OPTIMALNA NAČINA IZBIRE PONUDBE	
	8.2.1 IZBIRA PONUDBE OB UPORABI METODE NA PODLAGI KAKOVOSTI IN CENE	20
	8.2.1.1 TEHNIČNA VREDNOST PONUDBE	20
	8.2.1.2 VREDNOTENJE TEHNIČNEGA DELA PONUDBE	22
	8.2.1.3 OPISNE OCENE TEHNIČNEGA DELA PONUDBE	28
	8.2.1.4 VREDNOTENJE FINANČNEGA DELA PONUDBE	30
	8.2.1.5 SKUPNA OCENA PONUDBE - NAJUGODNEJŠA PONUDBA	31
	8.2.2 IZBIRA PONUDBE OB UPORABI METODE »MEDIANA«	31
9	POGOJI IN DOKAZILA O SPOSOBNOSTI	32
	9.1 PRAVNA IN POSLOVNA SPOSOBNOST	32
	9.2 FINANČNA SPOSOBNOST	32
	9.3 TEHNIČNA IN STROKOVNA SPOSOBNOST	33
10	PONUDBA Z NEOBIČAJNO NIZKO CENO	35
	10.1 IZHODIŠČA	35
	10.2 PREPOZNAVANJE IN IZLOČANJE PONUDB Z NEOBIČAJNO NIZKO CENO	35
	10.2.1 POSTOPKI PREPOZNAVANJA NEOBIČAJNO NIZKIH PONUDB	36
	10.2.1.1 MEDIANA	36
	10.2.1.2 KRITERIJ RAZMERJA 30% PONUJENE CENE GLEDE NA OCENJENO VREDNOST NAROČILA	37
11	RAZPISNA DOKUMENTACIJA	39
	11.1 IZHODIŠČA	39
	11.2 OBLIKA IN VSEBINA DOKUMENTOV	42

OBRAZCI

OBRAZEC 1: PONUDBENI OBRAZEC.....	45
OBRAZEC 2: IZKUŠNJE PONUDNIKA	47
OBRAZEC 3: SESTAVA STROKOVNEGA TIMA	48
OBRAZEC 4: ŽIVLJENJEPIS PREDLAGANEGA STROKOVNEGA OSEBJA	49
OBRAZEC 5: TERMINSKI NAČRT DELA STROKOVNEGA TIMA	50
OBRAZEC 6: NAČRT AKTIVNOSTI	50
OBRAZEC 7: VREDNOST STORITVE STROKOVNEGA TIMA	50
OBRAZEC 8: VREDNOST POSAMEZNIH DEJAVNOSTI	50

PRILOGE

PRILOGA 1: PRIMER IZBORA PONUDNIKA PO METODI KAKOVOSTI IN CENE	(v ločeni datoteki)
PRILOGA 2: BESEDILO SPLOŠNIH RAZPISNIH POGOJEV Z OPISOM POSTOPKA IZLOČANJA NEZANESLJIVIH PONUDB	51
PRILOGA 3: USMERITVE ZA JAVNO NAROČANJE GEOLOŠKO GEOMEHANSKIH PREISKAV IN GEOTEHNIČNEGA PROJEKTIRANJA	53
PRILOGA 4: KORISTNI NASVETI NAROČNIKOM	54
PRILOGA 5: NEDOPUSTNA RAVNANJA NAROČNIKOV	55

1. PREGOVOR

Javni naročniki so pri naročanju inženirskih storitev (projektiranja, revidiranja, nadzora med gradnjo, svetovanja, geodetskih storitev, natečajev za izbiro najprimernejše rešitve) zavezani k uporabi zakonodajno pravnega okvira, ki ureja javno naročanje. Javni naročniki se pri vsakodnevem delu zaradi obsežne in kompleksne tematike srečujejo z nejasnostmi in dvomi, z njimi pa se, kot udeleženci v postopkih javnega naročanja, pogosto srečujejo tudi številni ponudniki.

Smernica za javno naročanje inženirskih storitev je kakovosten pripomoček pri reševanju nejasnosti in dvomov ter instrument za izboljšanje kakovostne ravni javnega naročanja inženirskih storitev, ki so predpogoj za kakovostno izveden, v življenjski dobi ekonomsko optimiziran in funkcionalen objekt, zato je kot taka namenjena tako naročnikom kot ponudnikom.

Ker je javno naročanje dinamičen in spremenljiv proces, vnaprej ni mogoče predvideti in v smernici obravnavati vseh primerov, ki se bodo pojavili v praksi. Ta smernica predstavlja temelj za nadaljnji razvoj in boljše razumevanje postopkov javnega naročanja inženirskih storitev. Prav gotovo se bo v prihodnosti dopolnjevala ter prilagajala potrebam dnevne prakse z vedno bolj natančnim opisom posameznih postopkov.

Naročnikom priporočamo uporabo Smernice za javno naročanje inženirskih storitev predvsem zato, da bodo lahko izkoristili čim večji nabor možnosti, ki jim jih zagotavlja zakonodaja, ki ureja javno naročanje, in s pomočjo Smernice izbrali primerne postopke ter na ustrezen način opredelili pogoje in merila, ki jim bodo omogočili izločitev nelojalne ali nerealne in izbiro najugodnejše ponudbe.

V zameno pričakujemo povratne informacije in natančne predloge za dopolnitev ter izboljšanje prihodnjih izdaj Smernice.

2. UVODNA OBRAZLOŽITEV

Zakon o javnem naročanju (ZJN-2, Uradni list RS, št. 128/06 s spremembami) in Zakon o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem področju in področju poštnih storitev (ZJNVETPS, Uradni list RS, št. 128/06 s spremembami) – v nadaljevanju Zakon ali Zakona) naročnikom v javnem sektorju postavljata okvire in ustrezno podlago, da razpise za pridobitev inženirskih storitev, vezanih na graditev objektov (projektiranje, revidiranje, nadzor, tehnično svetovanje, geodetske storitve, natečaji za izbiro najprimernejše rešitve) izpeljejo v skladu s principi transparentnosti, tržne konkurenčnosti, uporabnosti, enake obravnave, prepovedi diskriminacije in sorazmernosti ob upoštevanju zahtev optimalne porabe javnih sredstev.

EKONOMIČNA PORABA JAVNEGA DENARJA

Zakona predstavljata sistemsko ureditev za širok spekter javnih naročil, med katerimi so tudi intelektualne storitve in med le temi tudi inženirske storitve. Ker so le te po svoji naravi in vsebini specifične, vsi po zakonu mogoči postopki za le te niso (najbolj) primerni.

Osnovne zahteve javnega naročanja inženirskih storitev so v pričakovanem rezultatu javnega naročanja. Rezultat naročila mora izkazovati nesporno družbeno korist, iz česar izhaja zaključek, da je za vrednotenje vseh vrst inženirskih storitev primeren predvsem postopek naročanja storitev na osnovi vrednotenja ponudb glede na ekonomsko najugodnejšo ponudbo. Tega ne smemo zanemariti tudi zaradi odpravljanja prepogostih težav, ki smo jim priča pri izvedbi gradenj, izvedenih, na podlagi dokumentacije, ki je bila predmet neustreznega naročila inženirskih storitev.

Pojem ekonomske ugodnosti ponudbe je potrebno ustrezno definirati, tako da ga je mogoče uporabiti pri izvedbi naročila. Naročnik mora v primeru oddaje naročila na podlagi merila ekonomsko najugodnejše ponudbe v obvestilu o javnem naročilu ali v razpisni dokumentaciji in v primeru konkurenčnega dialoga opisati in ovrednotiti vsa posamezna merila, merodajna za oddajo naročila. Merila ne smejo biti diskriminatorna in morajo biti smiselno povezana z vsebino javnega naročila. Naročnik lahko ovrednoti merila z določitvijo maksimalnega razpona. Če po mnenju naročnika meril zaradi objektivnih razlogov ni mogoče ovrednotiti, mora naročnik v obvestilu o javnem naročilu ali razpisni dokumentaciji ali v primeru konkurenčnega dialoga v opisnem dokumentu navesti merila po vrstnem redu od najpomembnejšega do najmanj pomembnega.

V postopkih za izbiro izvajalca inženirskih storitev je v skladu z zgoraj navedenim nesporno, da je najbolj primeren postopek izbire izvajalcev inženirskih storitev postopek ocenitve ponudb v skladu z zahtevami kakovosti in cene, zato naj se v čim večji meri in prednostno uporablja v postopkih izvedbe razpisov javnega naročanja inženirskih storitev.

Zakona resda določata, da se lahko naročilo odda ekonomsko najugodnejši ponudbi ali ponudbi z najnižjo ceno. Vendar je slednja za oddajo naročil inženirskih storitev manj primerna, saj ne zagotavlja optimalnih rezultatov (kakovostno izveden, v življenjski dobi ekonomsko optimiziran in funkcionalen objekt). **V kolikor se naročnik kljub temu odloči za izbiro ponudbe po kriteriju najnižje cene, pa naj postopek take izbire ponudnika izvede v skladu s poglavjem 10.2.1.1, to je tako, da uporabi postopek »Mediana«.**

VIR DOSEDANJIH NESPORAZUMOV

Vir dosedanjih nesporazumov med naročnikom in ponudnikom inženirskih storitev se je skrival v tem da:

- dokumentacija za razpis ni bila dovolj natančno obdelana, predvsem ne tisti del, ki se nanaša na obseg zahtevanih inženirskih storitev, čas njihovega trajanja in zahtevano vsebino projektne ter druge dokumentacije,
- ocenjevanje primernosti ponudb je bilo pogosto oziroma v večini primerov opravljeno izključno na podlagi kriterija najnižje cene. Izbrana je bila najcenejša izmed veljavnih ponudb, ki so sicer formalno zadostile izločitvenim kriterijem za izbiro, ne glede na druge kriterije,
- pomanjkanje ustreznih (ostalih) kriterijev za določitev ekonomske sprejemljivosti ponudbe, ki se pogosto skrivajo v pričakovani kakovosti storitev, le te pa ne more biti (nujno) najcenejša,

- postopek izračunavanja vrednosti inženirskih storitev na podlagi Meril za vrednotenje inženirskih storitev¹ in Poenostavljenih indikativnih meril za vrednotenje projektantskih storitev za stavbe se ne uporablja in je napačno razumljen kot sistem, ki naj bi ukinjal tržno tekmovanje,
- kakovost obdelave projektne dokumentacije (načrtov) je s Pravilnikom o projektni dokumentaciji (Ur.l. RS, št. 55/08 s spremembami) preohlapno določena, pri čemer javni naročniki pomanjkljivosti ne odpravijo z vključitvijo določila o obvezni uporabi Navodil o podrobnejši vsebini projektne dokumentacije². Navodila predstavljajo nadgradnjo preohlapnega pravilnika in zagotavljajo nivo dobre inženirske prakse, pri čemer natančno določajo pričakovan in za vse ponudnike enak nivo obdelave projektne dokumentacije, kar s pravilnikom ni zagotovljeno.

Kje je nesporazum?

Prvič. Najcenejša ponudba ali ponudba, ki precej odstopa od pričakovane vrednosti, je praviloma zasnovana ali na nerazumevanju ali pa na neupoštevanju naročnikovih zahtev oziroma pričakovanj. Posledica tega je pogosto naknadno povečanje vrednosti storitve ali pa dejstvo, da rezultat opravljene storitve niti po kakovosti niti po obsegu ne bo izpolnil zahtev in pričakovanj naročnika.

Navedeno je zadosten pogoj za nastanek neizogibne družbene ter gospodarske škode, ki se v sektorju inženirskih storitev, kot podlage za izvedbo stavb in inženirskih objektov, kratkoročno odraža v stroških gradnje, dolgoročno pa v stroških obratovanja in rednega ter investicijskega vzdrževanja objektov, ki se preko uporabe objektov prenašajo v ceno vseh izdelkov ali storitev, katerim je predmetna gradnja namenjena.

Drugič. Merila, na osnovi katerih se izračunavajo cene inženirskih storitev, so osnova za oblikovanje pričakovane vrednosti storitve, ki zagotavlja naročniku, da bo rezultat naročene storitve dostavljen v okviru njegovih pričakovanj in da bo popolnoma izpolnil zahteve, ki jih je naročnik navedel v razpisni dokumentaciji. To pomeni, da se z uporabo Meril ne opredeli cena nekakšne inženirske storitve, ampak se opredelijo temeljna načela ugotavljanja vrednosti posameznih inženirskih storitev.

Tretjič. S poštenimi cenami (*angl. fair price*) inženirskih storitev se ne razveljavi konkurenca na prostem trgu inženirskih storitev. Z njimi se ustvarja prostor za spodbujanje konkurenčnosti v kakovosti in ocenjevanje ponudb po načelih komplementarnosti stroška in kakovosti. Ob ustrezno uporabljenem načelu se izbere ekonomsko najugodnejša ponudba z največjim pozitivnim družbeno ekonomskim učinkom.

Četrtič. Poštene cene inženirskih storitev, ki se obračunavajo v skladu z načinom, opisanim v Merilih, so osnova za oblikovanje pričakovane vrednosti storitve, ki zagotavlja naročniku, da bo rezultat opravljen v okviru njegovih pričakovanj in bo v največji meri izpolnil vse njegove zahteve, ki morajo biti jasno in natančno opredeljene v razpisni dokumentaciji.

Petič. S poštenimi cenami inženirskih storitev se ugotavlja raven cen, ki inženirju omogočajo razvijati konkurenčnost na način zmanjšanja stroškov zagotavljanja storitev pod pogojem, da s tem ne vpliva na zmanjšanje kakovosti storitve. Na drugi strani se inženirja spodbuja k pospeševanju konkurenčnosti predvsem z nenehnim razvijanjem orodij in opreme ter vlaganjem v vseživljenjsko izobraževanje svojih zaposlenih. To izrecno omogoča tudi 6. odstavek 48. člena Zakona: » V primeru dveh ali več ekonomsko najugodnejših ponudb naročnik izbere najugodnejšo ponudbo tudi na podlagi vnaprej določenih socialnih elementov, s katerimi se dosega spodbujanje poklicnega usposabljanja na delovnem mestu, zaposlovanja težje zaposljivih oseb, boja proti nezaposlenosti in jih določi v razpisni dokumentaciji.«

Tako lahko javni naročniki neposredno vplivajo na razvoj konkurenčnosti na trgu inženirskih storitev, kar se izraža v rasti

¹ (Merila za vrednotenje inženirskih storitev, Inženirska zbornica Slovenije (IZS), marec 2012 in Poenostavljena indikativna merila za vrednotenje projektantskih storitev za stavbe, Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) in Inženirska zbornica Slovenije (IZS), april 2011, v nadaljevanju Merila)

² (Navodila o podrobnejši vsebini projektne dokumentacije, Inženirska zbornica Slovenije (IZS) in Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS), april 2011, v nadaljevanju Navodila)

kakovosti opravljenih inženirskih storitev za primerno ceno, večji kakovosti in nižjih stroških gradnje ter uporabe objekta in predstavlja najbolj neposredno korist za celotno družbeno okolje.

Šestič. Interes javnega naročnika je pospešitev tržne konkurence, ki vodi v sistem pridobivanja ponudb na način, ki zagotavlja optimalni odnos vloženega in pridobljenega.

NALOGA SMERNICE

Naloga Smernice je naročnikom zagotoviti osnovno orodje, s katerim bodo na neposreden, vendar transparenten in preizkušen način izpeljali postopek javnega naročanja inženirskih storitev ter na podlagi postopka izbrali ekonomsko najugodnejšo ponudbo, katere končen rezultat bo kakovostno izveden, v življenjski dobi ekonomsko optimiziran in funkcionalen objekt.

S kakovostno usmerjenim in namensko organiziranim postopkom izbire inženirskih storitev se ustvarijo začetni, vendar predvsem pri izvedbi načrtovanja gradenj odločilni predpogoji za uspešnost gradbenega projekta.

Povprečna vrednost poštene cene inženirske storitve za gradbeni projekt znaša (v odvisnosti od vrste in namere gradnje) manj kot 1% vseh stroškov v celotnem življenjskem ciklu objekta (gradnja, uporaba (obratovanje), vzdrževanje, prenova in odstranitev), pri čemer pa kakovost opravljene inženirske storitve odločilno vpliva na nastanek vseh stroškov objekta. Ob tem se je treba še zavedati, da investicija predstavlja le 20% vseh stroškov v celotnem življenjskem ciklu objekta, saj kar 80% odpade na uporabo (obratovanje), vzdrževanje in odstranitev objekta.

3. ODLOČITEV O IZBIRI

Odločitev o izbiri najugodnejše ponudbe inženirske storitve mora temeljiti predvsem na:

- zaupanju, ki ga naročnik ima (oziroma ga pridobiva) v morebitnega inženirja na podlagi predhodnih izkušenj oziroma ocenitve ponudbe;
- skupni konkurenčnosti najboljših ponudb glede na ceno in kakovost, kar pa mora biti v skladu z vrednostjo ponderjev, ki jih naročnik vnaprej določi v skladu s svojimi pričakovanji (preferencami) in zahtevami splošne družbene koristi.

To pomeni, da se mora izvedba vsake inženirske storitve zaupati ponudniku, čigar ponudbo naročnik oceni kot kompetentno, ustvarjalno in zanesljivo.

Nevzdržna praksa, da se storitev izvedbe inženirskih storitev zaupa izbranemu izvajalcu izključno na podlagi izbire, temelječe na najnižji ceni, razvrednoti in omalovažuje vsa vlaganja v:

- izobraževanje,
- razvoj in
- raziskave,

s čimer se trajno nespodbudno vpliva na dvigovanje ravni kakovosti storitve, kar vodi v negativno selekcijo ponudnikov.

Na koncu takšne selekcije na trgu o(b)stanejo samo ponudniki z nizkim in neustreznim nivojem storitev. Interes zaščite družbene lastnine, upoštevanje zahtev trajnostnega razvoja ter varstva okolja in napredovanja inženirske stroke, morajo imeti prednost pred vsemi ozkimi in lastnimi posameznimi interesi.

Postopek izbire inženirske storitve mora temeljiti na zahtevah naročnika po:

- visoki kakovosti storitve,
- gospodarnosti in učinkovitosti opravljene storitve,
- pričakovanih rezultatih opravljene storitve, ki bodo izpolnili zahteve naročnika ter upravičili njegovo zaupanje.

Pri tem si mora naročnik predvsem v javnem interesu prizadevati, da v razpisih in natečajih sodelujejo pooblaščen inženirji in arhitekti, ki izpolnjujejo zahtevane minimalne pogoje, ki se nanašajo na kakovost in ceno oziroma na ekonomsko najugodnejšo ponudbo.

Metoda vrednotenja ponudb na podlagi kakovosti in cene je s strani mednarodnih finančnih inštitucij, kot so EBRD, EIB in druge, potrjena kot optimalna na osnovi vrednotenja projektnih kazalnikov. Navajamo nekatere od njih:

- ustvarjanje novih materialnih vrednosti ob minimalnem negativnem vplivu na okolje;
- optimalno izkoriščanje naravnih virov;
- optimiziranje stroškov življenjskega ciklusa gradbenega projekta;
- upoštevanje trenutnih in ustvarjanje novih družbenih ter kulturnih vrednot;
- uporaba obnovljivih virov energije.

Obveznost naročnika je, da naročanje organizira na način, ki se bo odražal v skupni koristi za naročnika in družbeno skupnost v celoti. To pa eksplicitno pomeni, da mora biti postopek javnega naročanja izpeljan po modelu izbire najboljšega ponudnika na podlagi ekonomsko najugodnejše ponudbe.

USPOSOBLJEN NAROČNIK

Tako kot so zahtevne inženirske storitve, so zahtevni tudi postopki oddaje javnih naročil inženirskih storitev (priprava opisa naročila in projektne naloge, izbira postopka in določitev pogojev ter meril razpisa, izbira najugodnejšega ponudnika).

Naročnik mora biti za to delo usposobljen: zaposleni, ki opravljajo to delo, morajo razpolagati z inženirskim znanjem in izkušnjami. Imeti morajo potrebno inženirsko izobrazbo (ene od inženirskih strok) in zadostne delovne izkušnje s področja predmeta naročila, sicer bo javno naročilo tako slabo pripravljeno kot kasneje tudi slabo vodeno/spremljano. Naročnikom se zato priporoča, da so zaposleni, ki vodijo postopke oddaje javnih naročil inženirskih storitev oziroma v njih sodelujejo, pooblaščen inženirji ali arhitekti.

ODGOVORNI VODJA INVESTICIJE

V izogib slabo pripravljenim in vodenim javnim naročilom se javnemu naročniku globoko priporoča, da za vodenje investicije imenuje tako imenovanega »odgovornega vodjo investicije«. Investitor naj imenuje odgovornega vodjo investicije v vseh primerih, ko javno naročilo objavi tudi na portalu javnih naročil.

Odgovorni vodja investicije je odgovorna oseba na strani investitorja.

Odgovorni vodja investicije odgovarja delodajalcu za kvalitetno vodenje investicije (koordinira investicijo v vseh fazah, vodi investicijo po planu financiranja in času, pripravlja projektne naloge, pridobiva strokovne podlage, elaborate in načrte, pridobiva upravna dovoljenja, pripravlja razpise in oddaja dela, prevzema dela, ocenjuje kakovost izvajalcev, uveljavlja

garancije ...).

Odgovorni vodja investicije je s strani investitorja pooblaščen sogovornik odgovornemu vodji projekta, odgovornemu vodji revidiranja, odgovornemu nadzorniku in odgovornemu vodji del ter nastopa kot pooblaščen predstavnik investitorja v razgovorih z upravnimi organi.

Zavedati se je potrebno, da je vodenje investicije tudi stroka in to interdisciplinarna. Odgovorni vodja investicije zato ne more biti kdorkoli, imeti mora potrebna in zadostna strokovna znanja, primerljiva z znanji svojih sogovornikov, zato je pomembno, da je odgovorni vodja investicije pooblaščen inženir po zakonu o graditvi objektov (ima ustrezno izobrazbo, delovne izkušnje).

Odgovorni vodja investicije naj bo zato pooblaščen inženir ali pooblaščen arhitekt po zakonu o graditvi objektov, ki ima tudi pooblastilo za odgovorno projektiranje (izdelovanje načrtov). Za vodenje investicije zahtevnega objekta naj bo odgovorni vodja investicije pooblaščen inženir ali pooblaščen arhitekt s pooblastilom za zahtevne objekte.

Naročnik imenuje odgovornega vodjo investicije izmed svojih zaposlenih, če je le ta pooblaščen inženir ali pooblaščen arhitekt z ustreznimi pooblastili in referencami. Če pa zaposleni ne izpolnjuje/jo pogojev, navedenih v tem poglavju, naročnik sklene pogodbo s svetovalnim inženirjem, pravnim subjektom, ki razpolaga s pooblaščenimi inženirji ali pooblaščenimi arhitekti z ustreznimi pooblastili in referencami.

4. NAČRTOVANJE JAVNEGA NAROČILA

Za realno in prepričljivo izvedbo načrtovanega postopka javnega naročanja, kasneje pa tudi za njegovo uspešnost, je pomembna obveza naročnika **pripraviti ustrezne opise** in **izdelati ustrezno oceno vrednosti naročila** inženirske storitve po načelu najboljše prakse. S tem lahko naročnik najbolj učinkovito vpliva na količino in dinamiko porabe (javnih) finančnih sredstev.

Ocenjena vrednost naročila se mora nanašati na primerno izdelan:

- opis predmeta naročila (v tem dokumentu in v stroki ter praksi imenovan tudi Projektna naloga),
- opis obsega zahtevanih in pričakovanih storitev in v zvezi s tem na ocenjeno količino dela.

Naročniku svetujemo, da vrednost naročila inženirskih storitev ocenjuje v skladu z Merili³. Gre za način, ki naročniku omogoča določanje potrebne količine dela ter tako tudi pravilno vrednotenje naročila za izvedbo razpisa. Na podlagi Meril ugotovljena količina dela se lahko primerja s količino dela, ki se nanaša na analizo predmeta naročila in obsega storitve.

V primeru posebej zapletenih zahtev se naročniku priporoča, da **uporabi nasvet specializiranih svetovalcev** in izbere **primeren postopek naročila**, kot je pogajanje s predhodno objavo. Omejeni, predvsem pa odprti postopki naročila v tem primeru za izbiro izvajalca inženirskih storitev niso primerni. Odsvetujemo konkurenčni dialog.

3

(Merila za vrednotenje inženirskih storitev, Inženirska zbornica Slovenije (IZS), marec 2012 in Poenostavljena indikativna merila za vrednotenje projektantskih storitev za stavbe, Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) in Inženirska zbornica Slovenije (IZS), april 2011, v nadaljevanju Merila)

V Smernicah so sistematično in natančno opredeljeni ter argumentirani **metode in postopki**, ki se nanašajo na zakonske predpise in ki jih naročnik lahko in mora upoštevati v praksi.

Določanje predmeta naročila oziroma opisa storitev je podano z natančnimi navodili, ki so namenjena pripravi naročila in jih morajo obvladati strokovnjaki, vključeni v pripravo in izvedbo postopka naročila in priprave Projektne naloge.

Namen projektne naloge je jasen in čim bolj nedvoumen ter celoten opis namena naročnikovega razpisa. Namen razpisa je, da za z izvedbo javnega naročila pridobi rešitve, ki bodo v čim večji meri odgovorile na njegove, v projektni nalogi postavljene zahteve iz naslova tehničnih, tehnoloških, oblikovnih, funkcionalnih oziroma drugih rešitev, ki jih nudijo in zagotavljajo ponudniki.

Opredelitev zahtev naročnika, zbranih v projektni nalogi, je zato bistvenega pomena za celoten postopek izbire in tudi izvedbe inženirskih storitev. **Vsebina projektne naloge** definira vse zahteve predmeta naročila in je bistvenega pomena za razumevanje predmeta in obsega naročila, s tem pa tudi za določanje vrednosti in rezultatov naročila.

Projektna naloga naj se zato vedno izdela v skladu s podrobnimi navodili, ki jih za pripravo posameznih vrst objektov določa oziroma priporoča stroka⁴.

Pravilno ocenjena vrednost naročila je druga bistvena podlaga kakovostne izvedbe javnega naročila. Z njo se ugotavlja vrednost storitve oziroma se oceni vrednost storitve, ki se naroča, in se neposredno nanaša na pričakovani obseg storitev, ki jih je treba opraviti v okviru zagotavljanja storitve.

Namen ugotavljanja primerne vrednosti naročila inženirskih storitev je realno načrtovanje učinkovite in namenske rabe javnih sredstev.

Izbira ustreznega postopka javnega naročanja neposredno vpliva tudi na kakovost rezultatov javnega naročanja, zato je pomembno, da se izbiri postopka posveti potrebna pozornost in da se izbere postopek, ki upošteva omejitve, podane v tej Smernici.

Posebna pozornost je posvečena **merilom in kriterijem za izbiro ponudnika** in **določitvi najprimernejše ponudbe**. Kriteriji temeljijo na sposobnostih ponudnika, ki so natančno in podrobno preverjeni z ocenitvijo izkušenj podjetja ter njegovega ključnega osebja, s kakovostjo in obrazložitvijo predložene metodologije, realnostjo in primernostjo terminskega načrta izvedbe naročila in s sistemom predlaganega upravljanja kakovosti.

Za **ugotavljanje sposobnosti** te smernice definirajo načine določanja minimalne ravni sposobnosti, ki jo mora dokazati ponudnik v postopku javnega naročanja. Določeni so način ugotavljanja finančne sposobnosti ponudnikov in ugotavljanje pogojev tehnične ter strokovne usposobljenosti ponudnikov.

Postopek ravnanja v primerih ponudb z neobičajno nizko ceno uvaja kriterije za zavrnitev neprimernih in nezanesljivih ponudb.

Dokumentacija za razpis mora vsebovati vse potrebne podatke in navodila ponudnikom, da lahko na njihovi podlagi pripravijo ustrezne ponudbe za zahtevane storitve. Zato je v Smernici natančno in s pomočjo tabel opisana **metodologija**

⁴ (Opomnik za definiranje projektne naloge za stavbe, Inženirska zbornica Slovenije (IZS) in Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS), marec 2009, v nadaljevanju Opomnik)

priprave razpisne dokumentacije.

Uporaba ustreznih načinov priprave in izvedbe razpisa, opredeljenih v tej Smernici je neizogibna za pozitiven vpliv na družbeno skupnost. **Smernico se mora razlagati na način in z namenom, za katerega je pripravljena:** da se postopki javnega naročanja inženirskih storitev organizirajo in izvajajo spodbudno za vse sodelujoče ter transparentno, tako, da bodo rezultati razpisov prinesli največjo gospodarsko in strokovno-tehnično naročniku ter celotni družbeni skupnosti.

5. PREDMET NAROČILA IN OPIS PREDMETA NAROČILA

5.1 DOLOČITEV PREDMETA NAROČILA IN NAMEN OPISA PREDMETA NAROČILA

Opis predmeta naročila vsebuje cilje, obseg storitve, aktivnosti in naloge, ki morajo biti izvedene. V naši praksi izvedbe postopka javnega naročanja je pogosto opaziti zanemarjanje pomembnosti opisa predmeta naročila. Opisan je na kratko ali pa samo s krajšim povzetkom. Tako se opis predmeta naročila samo nakazuje, zanemari pa se bistveno sporočilo, ki ga mora posredovati, če naj služi izdelavi ponudbe in kasneje izvedbi naročila, saj ponudniki ne razpolagajo s podatki o investiciji, s katerimi razpolaga naročnik.

Udeleženci razpisa javnega naročanja izdelajo ponudbo na podlagi razpisne dokumentacije, ki poleg predmeta naročila vsebuje tudi pogoje naročila, podlage in priloge, in sicer pod skupnim imenom «Razpisna dokumentacija».

Primeren in razumljiv opis predmeta naročila je pomemben za razumevanje nalog ponudnika inženirske storitve ter njeno pravilno izvedbo. Takšen opis predmeta naročila zmanjšuje tveganje nepotrebnih dodatnih storitev, zamud in dodatnih stroškov naročnika.

Opis predmeta naročila mora, v zakonskih okvirih, ščititi interese naročnika. Če med naročnikovimi zaposlenimi ni oseba s potrebnimi kvalifikacijami za pripravo ustreznega in natančnega opisa predmeta naročila, naročnik za pripravo ustreznega opisa – projektne naloge - najame specializiranega svetovalca.

Opis predmeta naročila je sredstvo za:

- izbiro ponudnika/izvajalca storitve;
- komunikacijo med naročnikom in ponudnikom oziroma izvajalcem storitve;
- spremljanje aktivnosti pogodbene stranke oziroma izvajalca med realizacijo pogodbe;
- ocenitev izvedbe naročila.

Opis predmeta naročila mora vsebovati dovolj splošnih informacij o vseh relevantnih okoliščinah in pogojih izvedbe predvidene storitve, da se ponudnikom omogoči pripravo ustrezne ponudbe.

Opis predmeta naročila mora slediti načelom logične matrice pri oblikovanju storitve, s katerimi se določi raven:

- potrebnih aktivnosti pri opravljanju storitve,
- rezultatov opravljene storitve,
- namena naročila storitve,
- cilja naročila storitve.

5.2 NAČELA IZDELAVE OPISA PREDMETA NAROČILA

Pogoji razpisa imajo v skladu s zakonskimi določili edinstveno vsebino in strukturo. Pogoji določajo zahteve, ki se jih morajo držati vsi udeleženci razpisa.

Pomemben del pogojev razpisa je besedilo objave javnega razpisa, ki mora izpolnjevati naslednje zahteve:

- Obseg storitve, ki izhaja iz opisa predmeta naročila, mora biti v skladu z razpoložljivimi oziroma načrtovanimi sredstvi naročnika.
- V opisu predmeta naročila je treba upoštevati organizacijo naročnika in njegovo stopnjo tehnične strokovnosti ter institucionalno moč.
- Predmet naročila mora biti opisan na jasnem, nedvoumen, popoln in nevtralen način, s čimer se zagotovi primerljivost ponudb glede na pogoje ter zahteve, ki jih je naročnik postavil.
- Opis predmeta naročila se ne more sklicevati na dokument, ki med opravljanjem storitve še ni na voljo.
- V opisu predmeta naročila mora biti prepoznaven namen predmeta naročila in njegove tehnične, gospodarske, oblikovne ter funkcionalne zahteve.

V opisu predmeta naročila naj se odgovori predvsem na naslednja vprašanja:

- Kaj se namerava uresničiti?
- Kako se bo to uresničilo?
- Katere so predpostavke in stopnja zanesljivosti teh predpostavk za izvedbo storitve?
- Kako so določeni socialni, ekološki, tehnični in drugi pomembni vidiki predmeta naročila?

Opis predmeta naročila ne sme dajati prednosti določenemu ponudniku.

V opisu predmeta naročila se morajo navesti vse pomembne okoliščine za izvajanje pogodbe, s tem pa tudi za izdelavo ponudbe, kot je kraj izvajanja storitve, rok dokončanja ali posebne zahteve, ki se nanašajo na način izvajanja predmeta naročila. Enako velja za posebej oteževalne ali olajševalne okoliščine.

Opis predmeta naročila mora jasno opredeliti rezultat storitve, ki se pričakuje od ponudnika, kot so poročila, karte, načrti ali programska oprema. Prav tako mora vsebovati seznam geodetskih in drugih podlog, ki jih bo naročnik zagotovil ponudnikom, in tudi seznam tistih, ki jih ne bo zagotovil, in jih mora zagotoviti ponudnik.

5.3 SPLOŠNA NAVODILA ZA IZDELAVO OPISA PREDMETA NAROČILA

Opis predmeta naročila je obvezujoč za udeležence razpisa in za naročnika. V njem mora naročnik jasno in nedvoumno opredeliti vse cilje in zahteve, ki se nanašajo na predmet naročila.

Praden prične z izdelavo opisa predmeta naročila mora naročnik preveriti, ali razpolaga z vso potrebno dokumentacijo, elaborati, dovoljenji, sklepi in podobnim, kar mora biti udeležencem razpisa na voljo za pripravo ponudbe in izvedbo naročila.

Opis predmeta naročila vsebuje natančen opis predmeta naročila, zajema vse pomembne vsebine in področja, s čimer so jasno ter nedvoumno opredeljene zahteve in pričakovanja naročnika. Poleg tega so opredeljeni tudi vsi drugi pogoji, ki vplivajo na izvedbo predmeta naročila.

Opis predmeta naročila naj se recenzira, s čimer se zagotovi zahtevana raven strokovnosti ter v čim večji meri prepreči morebitna neskladnost z zakonskimi oziroma strokovnimi zahtevami. Recenzijo predloga opisa predmeta naročila naj opravi neodvisna strokovna inštitucija/oseba, ki jo določi in za to pooblasti naročnik. Nato se opis posreduje ocenjevalni komisiji, ki potrdi njegovo vsebino na podlagi predstavitve in pregleda opisa predmeta naročila in pripadajočih gradiv. Bistveno lažje in ceneje je recenzirati opis predmeta naročila, kot pa že gotov in zaradi neustreznega opisa neprimeren izdelek!

5.4 SESTAVNI DELI OPISA PREDMETA NAROČILA

Opis predmeta naročila vsebuje naslednje informacije:

- Vse pomembne okoliščine realizacije predmeta naročila,
- Naziv storitve/ime naročnika,
- Lokacijo opravljanja storitve,
- Zgodovinske smernice za opravljanje storitve, kadar so le te pomembne,
- Seznam pomembnih raziskav z osnovnimi podatki o raziskavah,
- Seznam ali navedbo aktivnosti ponudnika,
- Viri in omejitve financiranja predmeta naročila,
- Načrti monitoringa izvedbe s strani naročnika,
- Namen in cilj predmeta naročila,
- Obseg storitve predmeta naročila – PROJEKTNA NALOGA:
 - V tem delu so pojasnjene vse glavne aktivnosti in naloge, ki jih morajo ponudniki izvesti v obsegu naročila, kot tudi pričakovani rezultati. Projektna naloga ne sme vsebovati pristopa ali metodologije za izvedbo, razen v primerih, ko pristop ali metodologija precej vplivata na ocenitev virov. V tem primeru je metodologija obvezna za vse ponudnike,
 - Z obsegom storitve se opredelijo: omejitve, časovne in prostorske meje naročila ter kriteriji sprejemljivosti izvedbe storitve,
 - Podajo se glavna vprašanja, na katera naj odgovori ponudba,
 - Navedejo se raziskave, posebne analize in modeli, ki se morajo izvesti,
 - Določita se institucionalni in zakonodajni okvir storitve,
 - Če se storitev izvaja v fazah, mora biti opis predmeta naročila obdelan v več detajlih za prvo fazo in z manj detajli za naslednje faze,
 - Opredelijo se zahteve po potrebni opreми za izvedbo naročila,
- Opis, oblike in razpored izročitve izdelane dokumentacije,
- Načrtovanje, spremljanje in obveščanje:
 - Opredelijo se roki in faze izvedbe storitve,
 - Opredelijo se terminski plan, metode in postopki načrtovanja, spremljanja ter obveščanja,
- Podatki, osebe, storitve, objekti in sredstva, ki jih zagotovi naročnik:
 - Opredelijo se nujne podloge za izvedbo storitve, ki jih naročnik da na razpolago ponudniku,
- Institucionalni dogovori:
 - Opis predmeta naročila mora natančno opredeliti institucionalno ureditev, ki se nanaša na predmet naročila, opozoriti na vlogo in odgovornost vseh vključenih ter določiti vrsto, čas, vlogo in odgovornost vseh vključenih,
 - Opis predmeta naročila mora opredeliti hierarhijo in raven odgovornosti subjekta posla,
 - Z opisom predmeta naročila se zahtevajo izkušnje naročnika in ponudnika, ki bosta vključena v vodenje ter spremljanje izvedbe storitve.

V kolikor je predmet naročila izdelava projektne dokumentacije, naročnik zapiše v opisu obveznost:

- izdelave le te v skladu z zakonodajo, tehničnimi predpisi in standardi ter Navodili o podrobnejši vsebini projektne dokumentacije, IZS in ZAPS, april 2011,
- izdelave popisov del in materiala ter opreme s predizmerami ob uporabi enotne baze popisov del in materiala v gradbeništvu (se uporablja od dne, ko bo baza izdelana).

Pri opisu predmeta naročila se je treba izogibati:

- pomešanosti in prepletenosti nalog, specifikacij ter navodil,
- uporabi nenatančnih in dvoumnih izrazov ter
- nestrukturirani in ne kronološki obliki dokumenta.
- Ni dopustna izdelava navodil s prevelikim (če sploh – odvisno od primera) številom variaciji količine nalog, aktivnosti in veliki variaciji natančnega opisa storitve.
- V besedilu projektne naloge se izogibamo nepravilni uporabi veznikov in/ali.
- V besedilu projektne naloge naj se za opis zahtev ne uporablja navedb, kot je »...in vse ostalo, kar je za izvedbo potrebno.....«, saj takšni opisi ne prispevajo k pravilnemu in pravičnemu razumevanju obsega naročila

Glede na neposreden in zelo pomemben vpliv opisa predmeta naročila in projektne naloge na kakovost ter celovitost ponudbe za opravljanje inženirskih storitev se neusposobljenemu naročniku priporoča, da za izdelavo obeh najame strokovnjaka ali strokovnjake določene stroke ali strok.

6. OCENITEV VREDNOSTI NAROČILA

6.1 POMEN PRAVILNE OCENITVE VREDNOSTI JAVNEGA NAROČILA

Namen čim bolj natančnega ugotavljanja ocenjene vrednosti naročila inženirskih storitev je realno načrtovanje učinkovite in namenske porabe proračunskih ter drugih javnih sredstev.

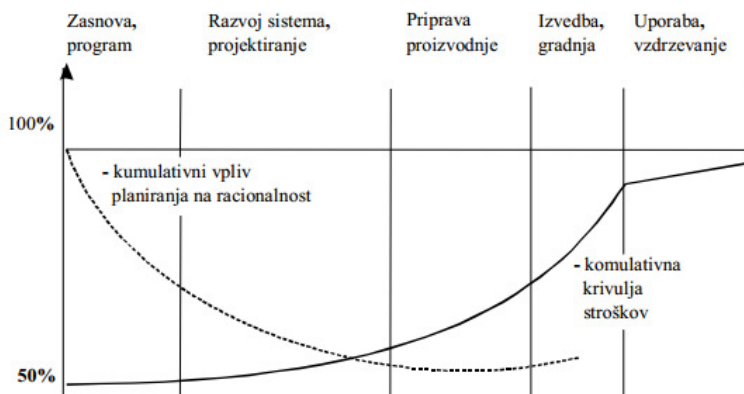
Ocenjena vrednost naročila izhaja iz opisa predmeta naročila, opredeljenega v projektni nalogi in pričakovanega obsega storitve. Do nje pridemo z uporabo Meril in oceno potrebnega časa dela vseh strokovnjakov, ki so potrebni, da se predmetna storitev opravi, na podlagi cene dela na enoto in vseh, z izvedbo naročila povezanih materialnih stroškov.

Neusklajenost ocenjene vrednosti naročila in opisa predmeta naročila oziroma obsega storitve lahko ponudnika zavaja pri prepoznavanju njegovih obveznosti, natančnosti ter stopnji obdelave in določanju cene ponudbe. Posledica nenatančne in nepravilne ocene vrednosti naročila so težave med izvajanjem storitve, ki rezultirajo v družbeni škodi.

Pri oceni vrednosti naročila inženirskih storitev je potrebno določiti dinamiko in vrstni red opravljanja posameznih sklopov storitve ter določiti potrebe po vrsti strokovnjakov in njihove odnose znotraj predvidenih aktivnosti.

Pomembno je poudariti, da sta zaradi tega pomembna kriterija za izbiro ponudnika terminski plan aktivnosti in organizacijska shema strokovnjakov, s čimer se preveri tudi, ali je ponudnik sploh dovolj natančno preučil predmet naročila.

Glede na to je za naročnika v procesu javnega naročila pomembno, da je ocenjena vrednost naročila določena čim bolj realno.

Slika 3: Vpliv planiranja na racionalnost in krivulja stroškov (Rodošek, 1985)

Slika 1: Vpliv planiranja na racionalnost in krivulja stroškov (Rodošek, 1985)

Slika 2: Stroški življenjskega cikla stavbe (Smernica za trajnostno gradnjo, Slovensko združenje za trajnostno gradnjo, ZAG, IZS, ZAPS, 2013)

6.2 DOLOČITEV OCENJENE VREDNOSTI NAROČILA V SKLADU Z MERILI

Naročniku se priporoča, da izvede ocenitev vrednosti naročila inženirskih storitev bodisi na podlagi Meril za vrednotenje inženirskih storitev, Inženirska zbornica Slovenije (IZS), marec 2012, bodisi na podlagi Poenostavljenih indikativnih meril za vrednotenje projektantskih storitev za stavbe, Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) in Inženirska zbornica Slovenije (IZS), april 2011 (v nadaljevanju: Merila), ki so javno dostopna na spletnih straneh IZS in ZAPS.

Na spletnih straneh IZS in ZAPS je možno najti in namestiti brezplačen računalniški program za izračun vrednosti inženirskih storitev v skladu z Merili, navodila za uporabo ter Merila v elektronski obliki z vsemi potrebnimi pojasnili. V primeru zahteve je javnim naročnikom kadarkoli na voljo osebje IZS in ZAPS.

Posebej je treba poudariti, da naj naročnik Merila pri ocenitvi vrednosti naročila uporablja selektivno in previdno. Izračun vrednosti inženirske storitve na podlagi Meril temelji na povprečni oceni najema inženirja oziroma projektanta za določeno inženirsko oziroma projektantsko storitev. Pri določanju in izračunavanju pričakovane vrednosti naročila mora naročnik začeti pri posebnih zahtevah predmetnega naročila. Če tega ne naredi, obstaja nevarnost, da podceni realne vplive na oblikovanje vrednosti storitve. V tem primeru lahko naročnik pričakuje, da:

- bodo cene ponudb višje od načrtovane vrednosti naročila,
- bodo cene ponudb nižje od najnižje (kalkulirane) cene v skladu z Merili, zaradi česar bi bila taka ponudba v skladu s to Smernico v določenih primerih lahko opredeljena kot ponudba z neobičajno nizko ceno (glejte poglavje 10).

Merila:

- omogočajo transparentnost ponudbe za inženirske/projektantske storitve,
- omogočajo določitev primerne (pravičnega) plačila za celotno kakovostno opravljeno inženirsko/projektantsko storitev v skladu s področno zakonodajo, Kodeksom poklicne etike članov IZS in ZAPS in Kodeksom kakovosti IZS,
- omogočajo zaščito interesov investitorja pred pretiranimi zahtevki inženirja/projektanta in zaščito inženirja/projektanta pred neurejenim delovanjem trga storitev ter pretiranimi zahtevami naročnikov,
- pripomorejo k pozitivnemu razvoju gradbene kulture,
- pomagajo zaščititi potrošnike, ker se na podlagi Meril seznanijo s storitvami, ki jih lahko zahtevajo od inženirja/projektanta,
- omogočajo, da porabniki pri javnem naročanju pravilno načrtujejo svoje stroške,
- prispevajo k neodvisnosti inženirjev/projektantov od gospodarskih družb, saj so stroški transparentni in javni.

Eno izmed izhodišč za določitev vrednosti inženirske/projektantske storitve po Merilih predstavlja ocenjena vrednost gradbenih, obrtniških in inštalacijskih del (GOI), določena na podlagi izdelanega idejnega projekta. Le to naročnik za visoke gradnje določi ob uporabi standarda SIST DIN 276-1:2013 (Investicijski) stroški v gradbeništvu - 1. del: Visoke gradnje.

Ob uporabi Meril za vrednotenje inženirskih storitev je mogoče oceniti vrednosti inženirskih storitev za stavbe in inženirske objekte za naslednje sklope:

1. Pripravo projektne naloge
2. **Idejno zasnovo**
3. **Idejni projekt**
4. **Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja**
5. **Projekt za izvedbo**
6. Dokumentacijo za razpis
7. Sodelovanje pri oddaji izvedbe del
8. **Gradbeni nadzor**
9. **Projekt izvedenih del**

Ob uporabi Poenostavljenih indikativnih meril za vrednotenje projektantskih storitev pri stavbah je mogoče oceniti vrednosti projektantskih storitev pri stavbah za naslednje sklope:

1. Projektna naloga
2. **Idejno zasnovo**
3. **Idejni projekt**
4. **Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja**
5. **Revidiranje projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja**
6. **Projekt za izvedbo**
7. **Vodilna mapa**
8. Odgovorno vodenje projektiranja
9. **Projektantski nadzor na gradbišču**
10. **Gradbeni nadzor**
11. **Projekt izvedenih del**

6.3 OCENITEV VREDNOSTI PREOSTALIH INŽENIRSKIH STORITEV

Vrednosti preostalih inženirskih storitev⁵, kot so študije izvedljivosti, ekonomske ter finančne analize, investicijski programi, študije vpliva na okolje in naravo ter kulturno dediščino, geološko geomehanske raziskave, hidrološke in hidravlične študije, ipd., izdelava dokumentacije za dobavo opreme znotraj in zunaj predmeta naročila inženirskih storitev, je priporočljivo določiti na podlagi ocene potrebnega časa ter cene dela na enoto časa (ure). V slednji so zajeti materialni in drugi stroški povezani z delom.

Naročniku se priporoča, da za oceno vrednosti inženirske/projektantske ure uporabi orientacijsko vrednost, ki jo objavljata Inženirska zbornica Slovenije (IZS) in Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS).

Izjemoma se lahko, samo za orientacijo, vrednost drugih storitev na grobo oceni kot delež skupne cene projektiranja po spodnji Tabeli 1:

⁵ Storitve, ki niso zajete v Merilih

Tabela 1 Ocena vrednosti drugih inženirskih storitev

Storitev	% od skupne cene projektiranja	
	min	maks
Študija izvedljivosti	10 %	20 %
Druge ekonomske storitve	10 %	15 %
Študije vpliva	10 %	20 %
Raziskovalni programi	5 %	10 %
Dokumentacija za razpis	10 %	20 %

V Tabeli 2 je navedeno splošno priporočilo za določanje vrednosti inženirskih storitev oziroma ocene vrednosti naročila za posamezne vrste storitev glede na pričakovan angažma delavcev in/ali odstotek od pričakovanih stroškov gradnje, s pridruženno stopnjo priporočila.

Tabela 2 Priporočeni načini določitve ocenjene vrednosti naročila

Vrsta inženirske storitve	Potreben čas in cena dela na enoto časa človek/mesec	Pričakovani stroški gradnje %
Projektiranje	++	+
Projektantski in gradbeni nadzor, tehnična pomoč, vodenje projektov	++	-
Druge storitve (študije, analize, programi)	++	-

Način določanja na podlagi potrebnega časa (količine) in cene dela na enoto časa je najbolj sprejemljiv (++), in sicer za vse vrste storitev.

Način določanja na podlagi pričakovanih stroškov gradnje je mogoč (+) za izdelovanje vseh vrst projektne dokumentacije za običajne projekte, manj je priporočljiv (-) za druge storitve, nikakor pa ni priporočljiv (--) za projektantski in gradbeni nadzor, tehnično svetovanje ter vodenje projektov.

7. POSTOPKI JAVNEGA NAROČANJA

7.1 VRSTE POSTOPKOV

Izbrani postopek javnega naročanja je rezultat naročnikovega razumevanja in analiziranja prednosti ter pričakovanih omejitev posameznih postopkov javnega naročanja, ki jih je nujno treba optimizirati glede na cilj javnega naročila. Objava javnega naročila pomeni, da je naročnik natančno opredelil **formalne pogoje**, ki jih morajo izpolnjevati primerni udeleženci razpisa.

Naročniku so v skladu z zakonodajo o javnem naročanju na voljo naslednji postopki naročila:

- odprt postopek,
- postopek s predhodnim ugotavljanjem sposobnosti,
- konkurenčni dialog,
- postopek s pogajanjem brez predhodne objave,
- postopek s pogajanjem po predhodni objavi,
- postopek zbiranja ponudb po predhodni objavi in
- postopek oddaje naročila male vrednosti.

7.2 SPECIFIČNI POGOJI

Upoštevajoč posebne okoliščine, temelji postopek izbire inženirskih storitev na naslednjih predpostavkah:

- potrebi po visoki kakovosti storitve;
- potrebi po ekonomičnosti in učinkovitosti;
- zagotavljanju enakih možnosti sodelovanja vsem gospodarskim subjektom, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje;
- opredelitvi naročnika za doseganje napredka razvoja družbe, varstva narave in okolja na podlagi medgeneracijske odgovornosti;
- potrebi po enakopravnosti in transparentnosti v postopku naročila.

Naročnik izdelava merila za ocenitev ponudb inženirskih storitev ob uporabi te smernice, ki upošteva priporočila regulatornih, mednarodnih, finančnih ter strokovnih institucij.

Najbolj znan dokument, katerega določila so v veliki meri uporabljena pri pripravi te Smernice, je *Guidelines: Selection And Employment of Consultants by World Bank Borrowers*, ki ga je izdala Svetovna banka (World Bank). Največkrat uporabljena in priporočena metoda ocenjevanja ponudb za opravljanje inženirskih storitev je metoda na podlagi kakovosti in cene, v mednarodni praksi znana pod kratico QCBS (*Quality and Cost Based Selection*).

Izbrani postopek javnega naročila inženirskih storitev se mora ujemati z namenom oziroma zahtevo in pričakovanji naročnika, da na podlagi izpeljanega postopka prejme najboljši odgovor oziroma da kot najboljšo ponudbo izbere tisto, ki v največji meri zadovoljuje zastavljene kriterije kakovosti za primerno ceno.

7.3 PRIMEREN POSTOPEK

Inženirske storitve so po naravi in vsebini zahtevne storitve.

Javno naročanje inženirskih storitev sodi med zelo zahtevna javna naročila.

Naročnik naj zato uporabi primeren postopek naročila. Priporočamo pogajanja s predhodno objavo odsvetujemo pa konkurenčni dialog.

Omejeni, predvsem pa odprti postopki naročila v tem primeru za izbiro izvajalca inženirskih storitev običajno niso primerni.

7.4 NATEČAJ V SKLADU Z DOLOČILI ZAKONODAJE O JAVNEM NAROČANJU

Zakonodaja o javnem naročanju predpisuje tudi pravila za izvedbo natečajev. Natečaje opredeljuje kot »postopek, ki naročniku omogoča, da pridobi, na področjih urbanističnega ali prostorskega in krajinskega načrtovanja, arhitekture in inženirskih storitev načrt ali projekt, ki ga izbere žirija po razpisu natečaja z ali brez podelitve nagrad.«

Predvsem pri iskanju zahtevnejših rešitev iz zgoraj navedenih področij so kakovostno pripravljene in ustrezno opredeljene natečaji primerna podlaga izbora konkurenčnih in strokovnih ter ekonomsko upravičenih rešitev.

8. IZBIRA PONUDBE IN KRITERIJI ZA IZBOR

8.1 IZHODIŠČA

Izbira inženirskih storitev je odločitev, ki v največji meri vpliva na uspešnost celotnega projekta. Medtem ko znaša cena inženirske storitve za povprečen objekt manj kot 1% vseh stroškov objekta v njegovem celotnem življenjskem ciklu (gradnja, uporaba (obratovanje), vzdrževanje, prenova in odstranitev), imajo inženirske storitve odločilen vpliv pri načrtovanju in nastanku vseh drugih stroškov.

Investicija v kakovost inženirskih storitev se izraža v povečani družbeni in ekonomski vrednosti projekta z dolgoročnimi prihranki za investitorja, družbo ter koristmi za okolje.

Učinkovite in dolgoročno varčne rešitve ter visoko kakovostni projekti so mogoči le, če se angažira sposobne in izkušene inženirje. Inženirji morajo biti ne le sposobni in izkušeni, imeti morajo tudi integriteto ter biti neodvisni v zagotavljanju storitev, ki jih zahteva naročnik.

Odgovorni javni in zasebni naročniki načeloma kot kriterij za izbiro ne uporabljajo izključno kriterija najnižje cene, kot edinega ter odločilnega dejavnika v procesu izbire najugodnejše ponudbe za opravljanje inženirskih storitev. Upoštevajoč načelo kakovosti in cene se inženirske storitve izberejo predvsem na osnovi usposobljenosti in ustvarjalnosti, šele nato na podlagi pogajanj o razumni ceni storitve.

Če je izbira izpeljana samo na podlagi najnižje cene, tvegamo izostanek celovitega in profesionalnega pristopa k zagotavljanju storitve, izostanek iskanja inovativnih rešitev ter izključitev največje vrednosti, ki jo stroka/inženirski poklic lahko ponudi – ustvarjalnost in profesionalno presojo.

Upoštevajoč posebne okoliščine mora postopek izbire inženirskih storitev temeljiti na naslednjih predpostavkah:

- zahtevi po visoki kakovosti storitve,
- zahtevi po ekonomičnosti in učinkovitosti,
- zagotavljanju enakih možnosti sodelovanja vsem gospodarskim subjektom, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje,
- jasni opredelitvi naročnika za doseganje napredka razvoja družbe, varstva narave in okolja na podlagi medgeneracijske odgovornosti,

- potrebi po enakopravnosti in transparentnosti v postopku naročila.

Tekmovanje med podjetji, ki izpolnjujejo potrebne pogoje in so prišla v ožji izbor, pri čemer temelji izbira na dejavnih (kriterijih), ki se zanesljivo povezujejo s pričakovano kakovostjo ponujenih storitev in, če je primerno, z njihovimi stroški, je najboljši način izpolnitve zgornjih predpostavk.

8.2 OPTIMALNA NAČINA IZBIRE PONUDBE

Na podlagi navedenega v poglavju 8.1 je dolgoletna praksa tujih zasebnih in javnih naročnikov pokazala, da naročnik izbere optimalno ponudbo ob uporabi enega izmed naslednjih dveh načinov:

- primarno z uporabo **metode na podlagi kakovosti in cene** ali
- podrejeno z uporabo vnaprej predpisanega in objavljenega postopka, v katerem izloči nezanesljive ponudnike (t.i. **postopek Mediana**, opisan v poglavju 10.2.1.1 te smernice).

8.2.1 IZBIRA PONUDBE OB UPORABI METODE NA PODLAGI KAKOVOSTI IN CENE

Metoda ocenjevanja ponudb za opravljanje inženirskih storitev na podlagi kakovosti in cene je priporočena s strani vodilnih svetovnih bank in investitorjev. Kot primerna in uspešna se je pokazala zaradi:

- zmanjšanja vplivov na okolje in naravo,
- zmanjšane izkoriščanja omejenih naravnih virov,
- upoštevanja celotne življenjske dobe objekta, kar vpliva na nižje stroške gradnje in nižje stroške uporabe (obratovanja) ter vzdrževanja,
- upoštevanja družbenih in kulturnih vrednot,
- učinkovite uporabe obnovljivih virov energije,
- kakovostnejše gradnje,
- učinkovitejše in bolj funkcionalne uporabe objekta,
- izogibanja nerealno nizkim ponudbam.

Po tej metodi se najprej vrednotijo tehnični deli ponudb. Vrednotenje je, kot je pojasnjeno v nadaljevanju, lahko relativno ali absolutno.

Sledi vrednotenje finančnih delov ponudb.

Skupna ocena je seštevek ponderiranih vrednosti tehnične in finančne ocene. Najugodnejša ponudba je ponudba z največjim številom doseženih točk.

Naročnik ločeno, za vsak posamezen razpis za izbiro ponudnika inženirskih storitev izdela merila za ocenitev ponudb, in sicer na podlagi priporočil te Smernice.

8.2.1.1 TEHNIČNA VREDNOST PONUDBE

Sistem ocenjevanja tehnične vrednosti ponudbe

Ponudbe za inženirske storitve so plod intelektualnega dela, tako da mora njihovo ocenjevanje temeljiti na presoji strokovnjakov z izkušnjami iz predmeta naročanja in ne more biti samo rezultat matematičnih operacij ali formalnih pravil. Da bi se ublažila subjektivnost in dosegla potrebna preglednost, doslednost ter objektivnost, je treba uvesti primeren sistem ocenjevanja po kriterijih in podkriterijih.

Tri glavne skupine kriterijev tehnične vrednosti ponudbe (tehnični kriteriji) so:

- izkušnje ponudnika na področju predmeta naročila (reference podjetja), vključno s certifikati upravljanja kakovosti, varstva okolja ipd.;
- kvalifikacije in usposobljenost navedenega ključnega osebja (reference strokovnega tima) – ocenjujejo se navedeni vodja storitve, kot tudi vodje strokovnih področij ter drugi člani tima;
- kakovost izdelave predložene metodologije in plana dela (metodologija in plan) po dejavnostih ter organizaciji strokovnega tima.

Glede na posebne in specifične zahteve predmeta naročila sta mogoča in zaželeni dva dodatna kriterija, in sicer:

- poznavanje lokalnih pogojev,
- sposobnost in izkušnje v prenosu znanja.

Vsakemu določenemu kriteriju se dodeli faktor obremenitve od 0 do 100 %. Seštevek faktorjev obremenitve vseh kriterijev znaša 100 %. Ponudbe se ocenjujejo po vsakem kriteriju in podkriteriju po lestvici od 0–100 %. Nato se pomnožijo s faktorjem obremenitve za vsak kriterij in se tako dobijo točke, katerih seštevek da končno oceno (število točk, rang) tehničnega dela ponudbe. V nadaljevanju je nazorno predstavljen način uporabe posameznih (pod)kriterijev.

V prilogi smernice je objavljen tudi primer vrednotenja tehničnega dela ponudbe.

Izkušnje podjetja na področju predmeta naročila

Pri vrednotenju izkušenj podjetja na področju predmeta naročila je treba upoštevati:

- Izkušnje pri podobnih projektih. Dokazilo o uspešni izvedbi podobnih storitev. Kot dokazilo se šteje potrdila o priznanju referenc in priporočila izdana podjetju. Reference in priporočila se vrednoti ločeno (dva podkriterija).
- Izkušnje na podobnih področjih in pod podobnimi pogoji. Ali imajo ponudniki izkušnje v regijah in državah s fizičnimi, kulturološkimi, družbenimi ter zakonskimi značilnostmi, ki se lahko primerjajo s tistimi v Republiki Sloveniji.
- Velikost, organizacijo in upravljanje. Ponudniki morajo dokazati, da imajo zmogljivosti (npr. osebje, organizacijo, sposobnost upravljanja ...) za nudenje storitve. Za nekatere storitve je treba upoštevati, kako dolgo so ponudniki razpolagali s temi zmogljivostmi.
- Specializacijo. Za nekatere storitve je treba preveriti specializirane spretnosti in dostop do določenih znanj in tehnologij, ki se nanašajo na predmetno storitev.
- Izkušnje pri prenosu znanja in izobraževanja osebja naročnika (če se zahteva v opisu predmeta naročila).
- Upravljanje kakovosti. Vzpostavljen sistem kakovosti je pametno upoštevati predvsem v primeru velikih in zahtevnih projektov.

Usposobljenost in kompetentnost predlaganega ključnega osebja

Pri ocenjevanju osebja se priporoča preveriti samo tiste strokovnjake (inženirje), ki so predlagani za ključne položaje. Ne preverja se mladih in administrativnega osebja.

Pri ocenjevanju ključnega osebja je treba upoštevati usposobljenost in primernost za opravljanje nudene storitve.

Posebej skrbno se morajo oceniti kvalifikacije vodje tima, ker ima ta položaj ključno vlogo za uspešnost naloge. Če je vodja tima hkrati tudi vodja projekta in strokovnjak, je treba oceniti njegove kvalifikacije za vsako funkcijo posebej. Če se dve funkciji prekrivata, je treba dodeliti točke vsaki funkciji, in sicer sorazmerno časovnemu obdobju, vložnemu v vsako od njih. Polne ocene se dodelijo vsaki funkciji samo, če se funkcije lahko jasno ločijo, in sicer tako, da se ne vpliva na kakovost storitev.

Pri ocenjevanju predlaganega ključnega osebja je treba upoštevati naslednje:

- **Splošne kvalifikacije.** Število let profesionalnih izkušenj na področju predmeta naročila za ključne osebe. Strokovnjake z več kot 10 leti izkušenj je treba oceniti na podlagi njihovega trenutnega položaja in stopnje odgovornosti, ki jim je bila zaupana v predhodnih projektih, in ne samo glede na njihov strokovni naziv. Dolgoročne izkušnje so lahko prednost. Naročnik naj da točke starejšim kandidatom, če so njihove izkušnje posebej pomembne za opravljanje storitve. Če je poznavanje novih pristopov, metodologije in tehnologije posebej pomembno, so lahko mlajši strokovnjaki bolj usposobljeni ter zato sprejemljivejši.

- **Sposobnost in izkušnje za nudenje storitev.** Ustrezne sposobnosti, zahtevane profesionalne spretnosti in izkušnje so ključni dejavniki ocenjevanja. Sposobnosti in izkušnje se dokazujejo na podlagi:
 - predhodno pridobljenih podobnih izkušenj,
 - uspešnosti na mestu vodje tima pri prejšnjem zagotavljanju storitev,
 - znanj in spretnosti glede na potrebe zagotavljanja storitev.

Kot dokazilo se štejejo potrdila o priznanju referenc in priporočila izdana posameznikom. Reference in priporočila se vrednoti ločeno.

- **Izkušnje v regiji in znanje jezika.** Pri ocenjevanju izkušenj v regiji je treba preveriti dejavnike, kot so število opravljenih storitev v državi in/ali državah s podobno kulturo in sistemom uprave. Ocenjevanje se izvede samo v odnosu na slovenski jezik.

Kakovost izdelave predložene metodologije in plana dela

Pri ocenjevanju kakovosti izdelave predložene metodologije in plana dela je treba upoštevati naslednje podkriterije:

- Razumevanje ciljev storitve: stopnja, do katere tehnični pristop in ponudnikov plan ustrezata ciljem, opredeljenim v opisu predmeta naročila.
- Ustvarjalnost in inovativnost: ali ponudba vsebuje nove pristope ter metodologije, ki prispevajo k boljšim rezultatom izvedbe storitve.
- Jasnost: ali so različni elementi predložene metodologije in plana dela dosledni ter ali so točke odločanja ustrezno opredeljene/določene.
- Učinkovitost in angažma osebja: ali sta razdelitev osebja ter njihovo število ustrezna.
- Fleksibilnost in prilagodljivost: ali sta metodologija ter plan dela fleksibilna in preprosta za prilagajanje spremembam, do katerih lahko pride med izvedbo projekta, predvsem če se projekt izvaja v potencialno spremenljivem okolju.
- Tehnologija in inovacije: ali metodologija zagotavlja uporabo primernih tehnoloških postopkov in obvladovanje inovativnih rešitev.
- Pravočasnost rezultatov: ali predlagani raspored aktivnosti zagotavlja rezultate pravočasno.
- Logistika: če se morajo storitve opravljati na oddaljenih lokacijah, je treba razmisliti o dostopnosti lokacije.
- Upravljanje kakovosti: predvsem pri velikih in zahtevnih projektih mora opis predmeta naročila vključevati tudi načrt zagotavljanja kakovosti.

8.2.1.2 VREDNOTENJE TEHNIČNEGA DELA PONUDBE

Lahko se uporabi relativni ali absolutni model vrednotenja.

Relativno vrednotenje

V primeru numerične matrike kriterija se relativno vrednotenje izvaja tako, da se opredeli odnos vrednosti vsake posamezne ponudbe po posameznem kriteriju, glede na najboljšo ponudbo po tem kriteriju. Postopek se izvede za vse kriterije, ki se uporabljajo v postopku vrednotenja (število relevantnih referenc, skupna vrednost opravljenih podobnih storitev, ...).

V tem primeru je vrednotenje tehničnega dela ponudbe:

$T_j = \sum_i (tb_i \frac{X_{ij}}{X_{i\max}} * 100)$	
T_j	- skupno vrednotenje tehničnega dela j-tega ponudnika
tb_i	- zahtevnost i-tega kriterija
X_{ij}	- vrednost po merilu i-tega kriterija, j-tega ponudnika
$X_{i\max}$	- največja vrednost med ponodbami, ki se ocenjujejo po merilu i-tega kriterija
T_{\min}	- najnižja sprejemljiva vrednost tehničnega dela ponudbe. Vrednosti so lahko v

	razponu $70\% < T_{min} < 80\%$
Če velja	$T_j \geq T_{min}$
ponudnik izpolnjuje minimalne tehnične in strokovne zahteve, tako da gre ponudba v naslednjo fazo – fazo vrednotenja finančnega dela. Če ponudnik ne izpolnjuje minimalnih tehničnih in strokovnih zahtev se ponudba zavrne v tej fazi vrednotenja.	
Končna vrednost tehničnega dela (T_p) se dobi s ponderiranjem:	
$Tp_j = tt\% * T_j$	
$tt\%$ – delež tehničnega dela ponudbe je v razponu 70–100 %, najpogosteje pa znaša 80 %.	

Absolutno vrednotenje

Absolutno vrednotenje se izvaja s pomočjo lestvice vrednosti. Uporabi se na podlagi opisa stopnje izpolnjevanja kriterijev z vnaprej določenimi opisnimi ocenami, ki se jim pridružijo številčne ocene. Numerična lestvica vrednosti je od 0 do 100. Da bi bila ocenjevanje in točkovanje lažja, se objektivna lestvica ocen deli na določeno število diskretnih razredov.

Priporoča se ocenjevanje z naslednjimi ocenami:

- slabo,
- zadovoljivo,
- dobro,
- zelo dobro.

V tem primeru je ocena tehničnega dela ponudb:
$T_j = \sum_i tb_i * X_{ij}$
oziroma ponderirano
$Tp_j = tt\% * T_j$

Mogoče je kombinirati relativni in absolutni način vrednotenja. Izkušnje ponudnikov na področju predmeta naročila je pogosteje mogoče relativno vrednotiti. Kvalifikacije in kompetentnost predlaganega ključnega osebja, kot tudi kakovost izdelave predložene metodologije ter načrta dela, je bolj primerno ocenjevati po absolutnem modelu vrednotenja.

V skladu z mednarodnimi izkušnjami se vedno, kadar je mogoče, priporoča vrednotenje po absolutnem modelu. Pri pripravi kriterijev, ki jih bo pri vrednotenju tehničnega dela ponudbe vsebovala razpisna dokumentacija, se morajo opredeliti pogoji odgovorov in vrednotenja zahtevkov za posamezni kriterij oziroma razred vrednotenja.

Strokovnjaki bodo določili, kaj je slabo, zadovoljivo, dobro in zelo dobro.

Glede na to, da se vsak od kriterijev nanaša na različne vidike ponudbe, se definicija razredov razlikuje od kriterija do kriterija. Opredelitev razreda je postopek, ki zahteva temeljito poznavanje predmeta naročila, glavnih tehničnih vprašanj, ki bodo zajeta s storitvijo, kot tudi izkušnje v ponujanju storitve predmeta naročila.

V Tabeli 3 so prikazane priporočene ocene in razredi številčnih vrednosti.

V Tabeli 4 je prikazana priporočena zahtevnost po glavnih kriterijih ocenjevanja in vrstah storitve.

Tabela 5 prikazuje na splošno priporočljive zahtevnosti po kriterijih vrednotenja.

Tabela 3 Priporočene ocene in razredi številčnih vrednosti

Opisna ocena	Razred številčnih vrednosti
Slabo	0–50
Zadovoljivo	50–75
Dobro	75–90
Zelo dobro	90–100

Tabela 4 Priporočena zahtevnost po glavnih kriterijih ocenjevanja glede na vrsto storitve

Vrsta storitve	Reference podjetja	Reference strokovnega tima	Metodologija in plan	Skupaj
Svetovalne storitve	30–60	40–60	20–30	100
Študije	20–50	30–50	30–40	100
Projektiranje in revizije	20–50	30–50	30–40	100
Strokovni nadzor	20–40	40–60	20–30	100

Tabela 5 Splošno priporočena zahtevnost po kriterijih

Kriterij	Razpon zahtevnosti
Reference podjetja	20–60
Reference strokovnega tima	30–60
Metodologija in plan	20–40
Podkriteriji (če se uporabljajo)	
Lokalni pogoji	0–10
Sposobnost in izkušnje v prenosu znanja	0–10

Vpliv referenc ponudnika ni nujno enak v odprtem in omejenem postopku naročila. Manjši je pri zmanjšanem številu izbranih ponudnikov za drug krog razpisa, ki so v predkvalifikacijah že dokazali ustrezno referenco ponudnika.

V Tabeli 6 »Vplivi zahtevnosti projekta in objekta – določanje relativnega pomena vsakega kriterija tehničnega dela ponudbe« so prikazane zahteve, ki se nanašajo na vrsto gradnje ter storitve glede na njihov dolgotrajni vpliv na družbo, ekologijo in zahtevnost projekta/gradnje.

Tabela 6 Vplivi zahtevnosti projekta in vrste gradnje

Dolgotrajni družbeni in ekološki vplivi	Zahtevnost projekta/gradnje			
	Nizka	Razmeroma nizka	Razmeroma visoka	Visoka
Nizki	<i>Računovodske storitve</i>	<i>Treningi, izobraževanje, kalkulacije</i>	<i>Treningi, izobraževanje, kalkulacije zahtevnih projektov</i>	<i>Izgradnja zmogljivosti; svetovanje pri upravljanju in vodenju</i>
Razmeroma nizki	<i>Preprost nadzor</i>	<i>Preprosti nadzor projektov razmeroma nizke zahtevnosti</i>	<i>Gradnje z nizkim energetskega vplivom</i>	<i>Gradnje z nizkim energetskega vplivom visoke zahtevnosti</i>
Razmeroma visoki	<i>Preprost nadzor projektov razmeroma visokega vpliva na družbo in okolje</i>	<i>Ceste</i>	<i>Gradnje z velikim energetskega vplivom</i>	<i>Gradnje z velikim energetskega vplivom visoke zahtevnosti</i>
Visoki	<i>Kontrola procesa</i>	<i>Manj zahtevna industrijska gradnja in posegi na področju varstva okolja</i>	<i>Industrijska gradnja in posegi na področju varstva okolja</i>	<i>Jezovi, hidroenergetski sistemi</i>

Tabela 7 Delež relativnega pomena posameznega kriterija – sorazmerna vrednost tehničnega dela ponudbe (tt %)

Dolgotrajni družbeni in ekološki vplivi	Zahtevnost projekta/gradnje			
	Nizka	Razmeroma nizka	Razmeroma visoka	Visoka
Nizki	70–80 %	80–90 %	90–100 %	95–100 %
Razmeroma nizki	80–90 %	95–85 %	90–100 %	95–100 %
Razmeroma visoki	95–85 %	90–100 %	95–100 %	95–100 %
Visoki	95–100 %	95–100 %	95–100 %	95–100 %

8.2.1.3 OPISNE OCENE TEHNIČNEGA DELA PONUDBE

Izkušnje ponudnikov na področju predmeta naročila

Definicije se lahko razlikujejo od primera do primera, odvisno od značilnosti zahtevane storitve.

Zadovoljivo – ponudnik ima pomembne izkušnje s področja projekta, vendar se ni ukvarjal s kritičnimi vprašanji, ki so značilna za predmetno storitev, kot so občutljiva družbena in ekološka vprašanja. Ponudnik je v celoti seznanjen z uporabo standardnih pristopov in metodologij, ki se zahtevajo za storitev. Stalno osebje je ustrezno.

Dobro – ponudnik ima široke izkušnje na področju nujenja predmetne storitve in je delal v državah s podobnimi fizičnimi ter institucionalnimi pogoji, vključno s podobnimi kritičnimi vprašanji. Stalno osebje ustreza in je visoko specializirano ter je sposobno pokriti potrebe projekta, ponudnik pa ima na voljo dodatna sredstva, če pride do nepričakovanih zahtev. Ponudnik ima izkušnje z naprednimi pristopi in metodologijami za ukvarjanje s specifičnimi zahtevami predmetne storitve.

Zelo dobro – ponudnik ima najvišjo raven strokovnosti in izkušenj v nujenju predmetne storitve, ki je podobne storitvi, ki je predmet naročila. Kakovost in sestava delavcev ponudnika popolnoma izpolnjuje zahteve, zagotavlja najvišjo raven logistične ter svetovalne podpore in vključuje najboljše strokovnjake s področja predmetne storitve. Delavci so specialisti z mednarodnimi izkušnjami in pristopi ter metodologijami, ki se nanašajo na specifična vprašanja s področja zagotavljanja storitve. Ponudnik deluje v skladu z ustaljenimi postopki upravljanja kakovosti.

Kvalifikacije in sposobnost ključnih oseb

Kvalifikacije in sposobnost ključnih oseb se ocenjuje z uporabo naslednjih treh kriterijev:

- splošne kvalifikacije,
- sposobnost in izkušnje v zagotavljanju storitev,
- izkušnje v regiji in jeziku.

Glede na vsakega od navedenih kriterijev se ključne osebe ocenijo z ocenami od slabo do zelo dobro.

Splošne kvalifikacije

Slabo – predlagani strokovnjak ima manj izkušenj, kot je določeno v razpisni dokumentaciji, ali manj kot 10 let potrebnih izkušenj.

Zadovoljivo – predlagani strokovnjak ima 10–15 let izkušenj za ponujanje predmetne storitve in ustrezno izobrazbo ter znanja.

Dobro – predlagani strokovnjak ima 15–20 let delovnih izkušenj. Večji del teh izkušenj se nanaša na podobno zagotavljanje storitev, ki so predmet naročila. Profesionalni dosežki strokovnjaka, kot sta položaj znotraj podjetja in stopnja odgovornosti, so se skozi čas nenehno razvijali.

Zelo dobro – predlagani strokovnjak ima več kot 20 let potrebnih izkušenj na področju zagotavljanja storitev predmeta naročila in je vrhunski strokovnjak na svojem področju. Strokovnjak je seznanjen z najnovejšimi dosežki na področju predmeta naročila.

Sposobnosti in izkušnje za zagotavljanje storitev

Slabo – predlagani strokovnjak ni nikoli ali je samo občasno delal na položaju, ki se zahteva v razpisni dokumentaciji. Njegove kvalifikacije ne ustrezajo večini zahtev za položaj, ki mu je namenjen (na primer, položaj zahteva vodjo projekta z veliko izkušnjami, predlagan pa je mlajši delavec z malo izkušnjami).

Zadovoljivo – izkušnje predlaganega strokovnjaka ustrezajo dodeljenemu položaju. Zadnjih 10 let ali več je bil na podobnih položajih pri vsaj enem podobnem projektu. Znanje predloženega strokovnjaka (strokovno ali s področja upravljanja) je primerno za zagotavljanje storitve.

Dobro – strokovnjakove izkušnje so primerne za zahtevani položaj. Zadnjih 10 let je bil na podobnih položajih in je opravljal podobne naloge. Znanje predloženega strokovnjaka (strokovno ali s področja upravljanja) je popolnoma primerno za položaj in zahtevnost projekta.

Zelo dobro – poleg kriterijev, ki so navedeni pod »dobro«, ima strokovnjak kvalifikacije in izkušnje, ki presegajo zahteve za položaj, navedene v razpisni dokumentaciji.

Izkušnje v regiji in jeziku

Slabo – predlagani strokovnjak ni nikoli ali pa je samo občasno delal v državah, ki se lahko primerjajo z Republiko Slovenijo, in njegovo znanje slovenskega jezika ni dovolj dobro za potrebno ustno ter pisno komunikacijo (A1*, A2*).

Zadovoljivo – strokovnjak je delal v državah s kulturološkimi, administrativnimi in vladnimi organizacijami, ki se lahko primerjajo s tistimi v Republiki Sloveniji. Njegovo znanje slovenskega jezika je zadovoljivo (B1*).

Dobro – zadnja leta je strokovnjak delal v Republiki Sloveniji vsaj eno leto. Znanje slovenskega jezika je dobro (B2*).

Zelo dobro – poleg zadovoljevanja kriterijev, ki so navedeni pod »dobro«, strokovnjak zelo dobro pozna slovenski jezik (C1*, C2*) in je več let delal v Republiki Sloveniji.

European Qualification Framework of Reference for Languages (stopnje A1, A2, B1, B2, C1, C2). Slovenski inženirji s končano srednjo šolo ali gimnazijo dobro poznajo slovenski jezik (B2). Smatra se, da slovenski inženirji s končano fakulteto ali visoko strokovno šolo zelo dobro poznajo slovenski jezik (C1, C2). Kot dokazilo velja zanje srednješolsko spričevalo oziroma diploma. Za tujce velja kot dokazilo certifikat, ki ga je izdala pooblaščen inštitucija.

Kakovost izdelave predložene metodologije in plana dela

Razen pri malih in preprostih storitvah se kakovost ter primernost predložene metodologije in načrta dela ocenjujeta na podlagi naslednjih treh osnovnih kriterijev:

- tehničnega pristopa in metodologije,
- plana dela,
- organizacije in razporeditve osebja.

Če gre za zelo zahtevno storitev, se v razpisni dokumentaciji lahko dodajo tudi podkriteriji.

Tehnični pristop in metodologija

Slabo – tehnični pristop in/ali metodologija za izvajanje pomembnih dejavnosti, ki so navedene v opisu predmeta naročila, sta neprimerna ter zelo slabo predstavljena, kar nakazuje na to, da je ponudnik narobe razumel pomembne kriterije obsega storitve. Seznam vsebine načrta kakovosti (ki se zahteva v opisu predmeta naročila) manjka.

Dobro – predloženi pristop je natančno razložen. Metodologija je posebej izdelana glede na značilnosti storitve in dovolj fleksibilna, da dovoljuje prilagajanje spremembam, do katerih lahko pride med izvajanjem storitve. Seznam plana kakovosti (če je zahtevan v razpisni dokumentaciji) je prilagojen posebnim zahtevam predmeta storitve.

Zelo dobro – poleg zgoraj navedenih zahtev pod »dobro« se k pomembnim vprašanjem pristopa na inovativen in učinkovit način, kar nakazuje na to, da je ponudnik razumel glavna vprašanja, ki se nanašajo na storitev, ter se odlično spozna na nove rešitve. Ponudba natančno razloži načine izboljšanja rezultatov in kakovosti storitve, in sicer z uporabo najnovejših pristopov, metodologije ter znanj. Če je zahtevano v razpisni dokumentaciji, je predložen natančen opis plana zagotavljanja kakovosti skupaj z vsebino.

Terminski plan izvedbe storitev

Slabo – časovno načrtovanje ne obsega pomembnih aktivnosti za pravočasno dokončanje storitve; načrtovani čas aktivnosti in odnos med njimi ni v skladu s predloženim pristopom ter/ali metodologijo. Zaporedje aktivnosti ni dovolj razumljivo in logično.

Zadovoljivo – vse ključne aktivnosti so uvrščene v časovni načrt aktivnosti, vendar niso natančno opredeljene. Obstajajo manjša odstopanja med časovnim načrtom, rezultati in predloženim pristopom.

Dobro – plan dela je dobro izdelan. Vse pomembne aktivnosti so prikazane v planu in njihovi roki so primerni ter v skladu z zahtevami. Odnos med različnimi aktivnostmi je realen in v skladu s predlaganim pristopom. Prisotna je določena stopnja natančnega opisa, ki olajša razumevanje plana dela.

Zelo dobro – poleg zahtev, ki so navedene pod »dobro«, so proces odločanja, zaporedje in časovni plan aktivnosti zelo dobro opredeljeni, kar nakazuje na to, da je ponudnik optimiziral uporabo resursov. Posebno poglavje ponudbe opisuje plan dela glede na predlagani pristop. Plan dela omogoča fleksibilnost pri reševanju nepredvidljivih situacij.

Organizacija in razporeditev osebja

Slabo – organizacijska shema ni razdelana, na pomembnih področjih pa je razporeditev članov osebja slaba. Razporeditev osebja ni usklajena z načrtovanjem ključnih rezultatov dela. Prav tako ni pregledna razdelitev nalog in odgovornosti.

Zadovoljivo – organizacijska shema je popolna in natančna, tehnična raven ter sestava načrtovanega osebja sta ustrezni in v skladu s časovnim planom dokončanja storitve.

Dobro – poleg vsega navedenega pod »zadovoljivo« je osebje dobro vpeljeno, kar pomeni, da je dobro koordinirano, ima jasno in natančno opredeljene naloge in odgovornost, na razpolago pa imajo ustrezne strokovnjake. Gre za natančno vez med osebjem, potrebami ter učinkovito logistično podporo.

Zelo dobro – razen, da izpolnjuje zahteve pod »dobro«, je ponudnik optimiziral uporabo in razporeditev osebja s stališča učinkovitosti ter ekonomičnosti, temelji pa na načrtovani podpori logistike.

8.2.1.4 VREDNOTENJE FINANČNEGA DELA PONUDBE

Finančni del ponudbe se vrednoti **po ocenitvi tehničnega dela ponudbe**.

Pri tem se upošteva ponudbene cene brez DDV, s čimer se zagotovi enakost ponudnikov, ki so oziroma niso davčni zavezanci.

Relativno se primerjajo cene glede na najnižjo ponujeno ceno. Ponudba z najnižjo ceno prinaša največje število točk.

Vrednotenje v točkah finančnega (cenovnega) dela ponudbe j-tega ponudnika (ponderirano) je:

$Fp_j = ft\% * \frac{C_{min}}{C_j} * 100$	
C_{min}	- najnižja ponujena cena
C_j	- cena j-tega ponudnika
$ft\%$	delež finančnega dela ponudbe oziroma relativne cene v razponu od 0–30%, najpogosteje znaša 20 % (Tabela 8). Tako je: $tt\% + ft\% = 100\%$
V tabeli 8 so priporočila za izbiro faktorja obremenitve glede na zahtevnost projekta / objekta in dolgotrajne družbene ter ekološke vplive gradnje.	

Tabela 8 Delež cene - relativni pomen ft %

Dolgotrajni družbeni in ekološki vplivi	Zahtevnost projekta/objekta			
	Nizka	Razmeroma nizka	Razmeroma visoka	Visoka
Nizki	20–30 %	10–20 %	0–10 %	0–5 %
Razmeroma nizki	10–20 %	5–15 %	0–10 %	0–5 %
Razmeroma visoki	5–15 %	0–10 %	0–5 %	0–5 %
Visoki	0–5 %	0–5 %	0–5 %	0–5 %

8.2.1.5 SKUPNA OCENA PONUDBE - NAJUGODNEJŠA PONUDBA

Skupna ocena v točkah j-tega ponudnika (E_j) je seštevek ponderiranih vrednosti Tp_j – tehnične (strokovne) in Fp_j – finančne ocene:

$$E_j = Tp_j + Fp_j$$

ali kot celotna enačba:

$$E_j = tt\% * \sum_i \left(tb_i \frac{X_{ij}}{X_{i\max}} * 100 \right) + ft\% * \frac{C_{\min}}{C_j} * 100$$

Najugodnejša ponudba je ponudba z največjim številom točk ($E_j = E_{\max}$).

8.2.2 IZBIRA PONUDBE OB UPORABI METODE »MEDIANA«

Postopek je opisan v poglavju 10.2.2.1.

9. POGOJI IN DOKAZILA O SPOSOBNOSTI

9.1 PRAVNA IN POSLOVNA SPOSOBNOST

V skladu z zakonodajo o javnem naročanju naročnik določi naslednje pogoje, ki jih ponudnik mora izpolnjevati:

- Vsak ponudnik mora v postopku javnega naročanja dokazati, da je vpisan v sodni, strokovni ali drug ustrezen register države sedeža gospodarskega subjekta.
 - Vpis v register se dokaže z ustreznim potrdilom, če pa tega v državi sedeža gospodarskega subjekta ni moč dobiti, gospodarski subjekt lahko predloži podpisano in overjeno izjavo pristojnega organa.
 - Izpisek ali potrdilo ne sme biti starejše od štirih (4) mesecev, šteto od dneva začetka postopka javnega naročanja
- Če mora imeti ponudnik določeno pooblastilo, ki ga potrebuje za opravljanje dejavnosti v zvezi s predmetom naročila, mora naročnik zahtevati to dokazilo.
- Če mora imeti ponudnik določeno strokovno pooblastilo, da lahko ponuja storitve predmeta naročila, mora naročnik zahtevati to dokazilo. Naročnik navede, da mora strokovno osebje ponudnika izpolnjevati pogoje za opravljanje določenega reguliranega poklica po zakonu, ki ureja graditev objektov. Kot dokazilo velja izjava, da posameznik izpolnjuje pogoje. Naročnik se o tem prepriča z vpogledom v javni imenik IZS in/ali ZAPS.
- Vsak ponudnik mora v postopku javnega naročanja dokazati, da ima sklenjeno zavarovanje odgovornosti po zakonu, ki ureja graditev objektov, oziroma po zakonu, ki ureja geodetsko dejavnost (odvisno od predmeta naročila). Naročnik mora od ponudnika zahtevati ustrezno dokazilo. Naročnik se o zavarovanju geodetskega podjetja prepriča z vpogledom v javni seznam geodetskih podjetij IZS. Vpis vanj je prostovoljen. Glej prvo alinejo pod 11.2.

Ne glede na zgoraj navedeno pa je potrebno upoštevati, da ponudniku ni treba predložiti nobenega dokazila o podatku, o katerem državni organ, organ lokalne skupnosti ali nosilec javnega pooblastila vodi uradno evidenco; namesto dokazila ponudnik poda izjavo o podatkih, ki jih mora vsebovati ponudba. Podatke iz uradnih evidenc naročnik pridobi sam (41. Člen Zakona).

V primeru skupne ponudbe (joint venture) morajo vsi poslovni subjekti vsak posebej dokazati svojo sposobnost, kot je določeno v alinejah 1–4 zgoraj.

9.2 FINANČNA SPOSOBNOST

Naročnik v razpisni dokumentaciji določi pogoje finančne sposobnosti. Izpolnjevanje minimalnih pogojev za priznanje sposobnosti za posamezno naročilo mora biti v povezavi in sorazmerno s predmetom naročila. Finančno sposobnost ponudnik dokazuje z enim ali več dokumenti.

Naročnik naj od gospodarskega subjekta kot dokaz o finančni in ekonomski sposobnosti gospodarskega subjekta zahteva predložitev enega ali več od naslednjih dokumentov, iz katerih bo lahko ugotovil izpolnjevanje zahtevane finančne in ekonomske sposobnosti, razen tistih podatkov, ki jih lahko pridobi sam, kot na primer:

- ustrezne bančne izpiske, podatke o boniteti poslovanja, dokazilo o škodnem zavarovanju poklicnega tveganja;
- računovodske izkaze ali izvlečke iz računovodskih izkazov in poslovnih knjig z vsebino, kot jo naročnik določi v razpisni dokumentaciji, če jih zakonodaja države, v kateri je gospodarski subjekt registriran, zahteva;
- različne oblike izpisov prometa ter, v kolikor je to primerno, prometa na področju javnega naročila za največ zadnja tri poslovna leta, upoštevajoč datum ustanovitve podjetja ali začetka poslovanja gospodarskega subjekta, če so informacije o tem prometu na voljo.

Gospodarski subjekt se lahko, kadar je to primerno, za posamezno naročilo sklicuje na kapacitete drugih gospodarskih subjektov, ne glede na pravno naravo povezave z njimi. V takem primeru mora naročniku predložiti dokazilo, da bo

zaradi tega imel na voljo sredstva, potrebna za izvedbo naročila. Kot dokazilo lahko na primer šteje pisni dogovor teh subjektov, sklenjen za ta namen. V primeru, da gospodarski subjekt zahtevanega dokazila ali dokazil ne predloži, naročnik njegovo ponudbo izloči.

Naročniku se priporoča, da od ponudnika zahteva polico zavarovanja dejavnosti oziroma zavarovanja poklicne odgovornosti pooblaščenih arhitektov in inženirjev, in sicer do višine ocenjene vrednosti naročila (izrecno je treba navesti znesek). Dokaz je lahko v obliki kumulativne vrednosti posameznih polic za pokritje poklicne odgovornosti za inženirje, ki sodelujejo pri izvajanju storitve.

Pri tem je potrebno ločiti med polico zavarovanja za udeležence pri graditvi, kot jo zahteva veljavni zakon, ki ureja graditev objektov, in polico zavarovanja osebne/poklicne odgovornosti. Po lastni presoji in glede na zahtevnost projekta se naročnik lahko odloči, da zadostuje polica zavarovanja projektantske odgovornosti (predmet smernice ni le projektiranje, temveč tudi nadzor, ki je lahko pokrit z izvedbo) v skladu z določili ZGO.

Finančni podatki	Tretje leto pred tekočim letom (€)	Drugo leto pred tekočim letom (€)	Leto pred tekočim letom (€)	Povprečje treh let pred tekočim letom (€)	Tekoče leto (leto razpisa) (€)
Skupni letni promet					

Tabela 9 Podatki za dokazilo finančne sposobnosti

9.3 TEHNIČNA IN STROKOVNA SPOSOBNOST

V postopku javnega naročanja mora naročnik določiti pogoje tehnične in strokovne sposobnosti.

- Uspešna izvedba ene ali več pogodb o inženirskih storitvah, ki po naravi in zahtevnosti ustrezajo predmetu naročila v zadnjih **petih letih** do začetka postopka javnega naročila.
- Najmanj ena pogodba o inženirskih storitvah, ki po naravi in zahtevnosti ustreza predmetu naročila, minimalne vrednosti 80 % ocenjene vrednosti naročila (izrecno je treba navesti znesek).
- Odvisno od zahtevnosti predmeta naročila mora biti število zaposlenih ali po pogodbi najetih inženirjev z ustreznimi kvalifikacijami ustrezno (največ do 2 x) večje od ocenjenega števila inženirjev, ki so potrebni za izpeljavo predmeta naročila – na primer, število pooblaščenih inženirjev z določenim pooblastilom (izrecno je treba navesti število).
- Dokazilo o lastništvu potrebnih certifikatov upravljanja, akreditacije in pooblastil, ki so navedeni v razpisni dokumentaciji.
- Dokazilo o razpolaganju z zahtevanimi orodji, napravami ali s tehnično opremo, ki je potrebna za opravljanje storitve (glede na zahtevo).

Tehnična in strokovna usposobljenost za izvedbo javnega naročila se izkazuje z dokazili ki jih mora ponudnik dostaviti glede na naročnikovo zahtevo v povabilu k oddaji ponudbe in/ali razpisni dokumentaciji:

- Seznam pomembnih pogodb o storitvah, opravljenih v zadnjih petih letih z zneskom in datumom opravljene storitve ter nazivom druge pogodbene stranke, javnega ali zasebnega naročnika.
- Seznam tehničnih strokovnjakov ali tehničnih oddelkov, ki bodo vključeni v pogodbo, , predvsem pa oseb, odgovornih za kontrolo kakovosti, opis tehničnih zmogljivosti in ukrepov za zagotavljanje kakovosti ponudnika storitve ter zmogljivosti za izvedbo študij in raziskav v okviru gospodarskega subjekta.
- Ko gre za zahtevnejše storitve ali izjemoma za storitve za posebne namene, mora dati ponudnik izjavo, da sprejema kontrolo, ki jo bo izvajal naročnik ali v njegovem imenu pristojni organ države, kjer ima ponudnik sedež. Kontrola se nanaša na tehnične zmogljivosti ponudnika storitve in, če je potrebno, na način študij in raziskav, ki so mu na voljo, ter na ukrepe za kontrolo kakovosti, ki jih bo uporabljal.
- Izobrazbene in strokovne kvalifikacije ponudnika storitev in/ali oseb njegovega vodilnega kadra, predvsem pa osebe ali oseb, odgovornih za izvedbo storitev. Poklicne kvalifikacije oseb, ki bodo opravljale reguliran poklic.
- Samo v upravičenih primerih dokazilo o ukrepih upravljanja z okoljem, ki jih bo gospodarski subjekt lahko uporabil med izvajanjem pogodbe.
- Izjava o uporabi orodij, naprav ali tehnične opreme, ki je ponudniku storitev na voljo med izvajanjem pogodbe.

Ponudnik mora za sodelovanje v razpisu izpolniti Tabela 10.

Tabela 10 Podatki o realiziranih projektih (reference)

Zap. št. reference	Ime projekta							
Ime gospodarskega subjekta	Država	Skupna vrednost projekta (€)	Delež gospodarskega subjekta pri opravljanju storitve (%)	Število zaposlenih in/ali pogodbeno najetih inženirjev, ki so sodelovali pri	Ime naročnika	Vir financiranja projekta	Začetni in končni datum projekta	Ime partnerja v skupnosti ponudnika (če je uporabljen)
...
Natančen opis projekta						Vrsta storitve, ki jo je gospodarski subjekt opravil		
...						...		

Pogoji minimalne potrebne ravni sposobnosti se lahko dopolnijo z zgoraj navedenimi osnovnimi pogoji in v skladu z zakonskimi določili.

Gospodarski subjekt se lahko po potrebi za določene pogodbe zanese na sposobnosti drugih subjektov, ne glede na pravno naravo njunega medsebojnega odnosa. V tem primeru mora gospodarski subjekt dokazati javnemu naročniku, da bo imel na voljo sredstva, ki so nujna za izvajanje pogodbe. Na primer, drugih subjektov se obvežejo, da bodo sredstva, nujna za izvajanje pogodbe, dali na razpolago gospodarskemu subjektu. Pod enakimi pogoji se lahko skupnost ponudnika zanese na sposobnost članov skupnosti ponudnika ali drugih subjektov.

10. PONUDBA Z NEOBIČAJNO NIZKO CENO

10.1 IZHODIŠČA

Ponudba z neobičajno nizko ceno naročila inženirskih storitev odpira vprašanja o zmožnostih zagotavljanja storitve in zmožnostih zagotavljanja primerne storitve (obseg, kakovost in nivo obdelave).

Zakonodaja o javnem naročanju določa, da če naročnik meni, da je pri določenem naročilu glede na njegove predhodno določene zahteve ponudba neobičajno nizka ali v zvezi z njo obstaja dvom o možnosti izpolnitve naročila, **mora** naročnik v skladu z zakonom preveriti ali je ponudba res neobičajno nizka.

Poleg tega zakonodaja določa, da mora naročnik preveriti, ali je ponudba neobičajno nizka **tudi v primeru**, če je vrednost ponudbe za več kot 50% nižja od povprečne vrednosti pravočasnih ponudb in za več kot 20% nižja od naslednje uvrščene ponudbe, vendar le, če je prejel vsaj štiri pravočasne ponudbe. To pa ne pomeni, da ne sme naročnik ukrepati v skladu s svojimi pričakovanji in ocenami tudi, kadar je število ponudb manjše.

Če se ponudba z neobičajno nizko ceno pojavi v postopku naročila in če ni pravilno ocenjena, lahko ogrozi izvedbo temeljnih načel javnega naročila in celo projekta. Oškodovani so kakovostni ponudniki, še **najbolj pa naročnik**, ki lahko pričakuje bodisi le delno opravljeno storitev bodisi slabo opravljeno storitev, pri čemer tvega tudi nastanek nadaljnjih slabih in neracionalnih rešitev ter neupravičenih stroškov pri razvoju in uresničitvi projekta kot posledice predhodnih napačnih dejanj.

To velja tako za neobičajno nizko skupno ceno ponudbe kot tudi za nizke cene posameznih delov ponudbe in cene na enoto posameznih postavk ponudbe.

Ponudba z neobičajno nizko ceno naročila inženirskih storitev je lahko posledica:

- napačne ocene potrebne količine dela (človek/ura/dan/mesec), predvidene za storitev zaradi:
 - ponudnikovega nerazumevanja obsega predmeta naročila ali
 - nerazumljivo oziroma nenatančno opisanega predmeta naročila s strani naročnika;
- prizadevanja za pridobitev posla za vsako ceno, ker:
 - se poslovni subjekt nahaja v poslovnih težavah (nima dela oziroma ga ima premalo, ima težave z likvidnostjo, ...),
 - se zaveda svojih pomanjkljivih strokovnih znanj (in zato konkurira s ceno),
 - bodo reference zaposlenih v kratkem potekle in jih je treba obnoviti,
- subvencioniranih cen oziroma cen, ki niso rezultat tržne konkurence, kar pride do izraza predvsem pri ponudnikih storitev, ki niso neodvisni in nepristranski (ki so povezani s proizvajalci opreme ali izvajalci del), ali tistih, ki so financirani ali subvencionirani iz javnih virov (šolstvo, raziskovalna dejavnost, uprava, upokojeanci, brezposelni z nadomestilom),
- nizkih cen na enoto (plačil) zaradi nizkih plačil v državi, iz katere prihaja strokovno osebje ponudnika, ki sodeluje v ponudbi.

Če ponudba ni rezultat tržne konkurence, predvsem v primeru ponudnikov, ki niso neodvisni in nepristranski ali so financirani ali subvencionirani iz javnih virov, naročnik ponudbo zavrne kot nesprejemljivo, saj gre za **nelojalno konkurenco**. **Cene ponudb v navedenih primerih** (v alinejah zgoraj), razen v primeru nizkega plačila v državi, iz katere strokovno osebje sodeluje v razpisu, **šteje naročnik za neobičajno nizke in jih izloči**.

10.2 PREPOZNAVANJE IN IZLOČANJE PONUDB Z NEOBIČAJNO NIZKO CENO

Naročnik mora prepoznati ponudbo z neobičajno nizko ceno in zavrniti takšno ponudbo kot nesprejemljivo.

Prvi korak:

Naročnik najprej izračuna, ali je vrednost ponudbe za več kot 50% nižja od povprečne vrednosti pravočasnih ponudb in za več kot 20% nižja od naslednje uvrščene ponudbe. V kolikor je pogoj izpolnjen,

pristopi k preverjanju ali je ponudba neobičajno nizka.

Drugi korak:

K preverjanju ali je ponudba neobičajno nizka pa mora naročnik pristopiti tudi, če meni, da je glede na njegove predhodno določene zahteve ponudba neobičajno nizka ali v zvezi z njo obstaja dvom o možnosti izpolnitve naročila.

V zakonu predpisana pogoja, da je ponudba glede na predhodno določene zahteve neobičajno nizka in da v zvezi s ponudbo obstajajo dvomi glede njene izpolnitve, sta preveč relativna in nedoločljiva, zato je težko na njuni osnovi obsoditi nekega ponudnika, da je ponujal neobičajno nizko ceno ali da za to ceno ne bo mogel izpolniti svoje ponudbe, pa čeprav nam tako govorita zdrava pamet in izkušnje. Ostali trije pogoji, ki morajo biti izpolnjeni kumulativno, pa so sicer eksaktno določljivi in tudi zelo logični, a so ponudbe v spodnji tretjini dandanes tako nizke, da tudi pogoj, da ponudba za več kot 20% odstopa od naslednje najugodnejše ponudbe, ni prinesel pričakovanega izboljšanja.

Razlogi, zakaj je ponudba lahko neobičajno nizka, so navedeni v predhodnem poglavju. Dejstvo pa je, da je dejanske razloge v konkretnem primeru zelo težko, če ne nemogoče ugotoviti, saj bo ponudnik skrival prave razloge in sicer tudi s sklicevanjem na poslovno zaupnost.

Glede na to, da je naročnik dolžan kar najbolje ravnati z javnimi sredstvi in zagotoviti njihovo smotrno porabo, si mora kot skrben naročnik pomagati na drug način s tem, da poseže po **v tuji praksi uveljavljenih metodah oziroma postopkih**, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Vsem tem metodam je skupno, da izhajajo iz **ocenjene vrednosti javnega naročila**, ki jo določi in objavi naročnik. Zato ni odveč ponovno poudariti, kako zelo pomembno je, da je le ta realno ocenjena. Do realne ocene, si naročniki pomagajo s parametri ali merili za vrednotenje inženirskih/projektantskih storitev, kot je opisano v poglavju 6.

Ocenjeno vrednost javnega naročila naročnik javno zapiše v razpisni dokumentaciji in objavi. Ta bo ponudnikom v pomoč pri pripravi realne ponudbe, naročniku pa v pomoč pri vrednotenju realnosti teh ponudb.

Istočasno naročnik v razpisni dokumentaciji zapiše, da je ponudnik dolžan navesti tako ceno kot popust (ločeno).

10.2.1 POSTOPKI PREPOZNAVANJA NEOBIČAJNO NIZKIH PONUDB

Naročniku se predlaga, da za prepoznavanje neobičajno nizkih ponudb uporabi eno izmed naslednjih dveh metod oziroma postopkov, ki jih uporabljajo tudi v tujini:

- Postopek Mediana,
- Kriterij razmerja 30% ponujene cene glede na ocenjeno vrednost naročila.

Metodo/postopek, ki ga naročnik izbere, natančno opiše v razpisni dokumentaciji v poglavju Prepoznavanje in izločanje neobičajno nizkih ponudb. Z njim so tako vnaprej seznanjeni vsi ponudniki, zato razlogi za pritožbe niso utemeljeni.

10.2.1.1 MEDIANA

Mediana je postopek, v katerem naročnik izvede t.i. poglobljen preizkus ponudb v smislu primernosti cene.

V okviru tega preizkusa naročnik najprej preveri vse prispele ponudbe, da ugotovi, ali je katera od ponudb/cen neobičajno nizka ali ne.

Naročnik v Splošnih razpisnih pogojih zapiše, da je neobičajno nizka skupna cena tista cena, ki leži več kot 20% pod "Mediano" in da bodo ponudbe, ki izpolnjujejo ta pogoj, izločene in sploh ne bodo podvržene nadaljnjemu poglobljenemu preizkusu ponudb. Pri tem v Splošnih razpisnih pogojih natančno opiše postopek, kako se določi "Mediana".

"Mediana" je določena kot vrednost, ki leži na sredini po velikosti razvrščenih ponudb, katerim

je naročnik dodal še ocenjeno vrednost storitve, ki jo je določil sam, pred pričetkom postopka oddaje javnega naročila (glej Primer 1 in Primer 2 v nadaljevanju).

Primer 1

V primeru sodega števila prispelih ponudb, je Mediana vrednost, ki leži na sredini.

Ponudba 1	79.569 EUR
Ponudba 2	81.250 EUR
Ponudba 3	100.000 EUR
Ocenjena vrednost	110.000 EUR
Ponudba 4	199.999 EUR

Mediana znaša v tem primeru 100.000 EUR. Mejna vrednost 20% pod Mediano leži pri 80.000 EUR. Ponudbo 1 zato javni naročnik izloči.

Primer 2

V primeru lihega števila prispelih ponudb, je Mediana srednja vrednost obeh srednjih vrednosti.

Ponudba 1	79.569 EUR
Ponudba 2	81.250 EUR
Ponudba 3	100.000 EUR
Ocenjena vrednost	110.000 EUR
Ponudba 4	199.999 EUR
Ponudba 5	250.000 EUR

Mediana znaša v tem primeru 105.000 EUR. Mejna vrednost 20% pod Mediano leži pri 84.000 EUR. Ponudbi 1 in 2 zato javni naročnik izloči.

V prilogi te Smernice je primer besedila splošnih razpisnih pogojev z opisom postopka izločanja nezanesljivih ponudb.

10.2.1.2 KRITERIJ RAZMERJA 30% PONUJENE CENE GLEDE NA OCENJENO VREDNOST NAROČILA

Uporabi se kriterij 30% nižje cene ponudbe glede na ocenjeno vrednost javnega naročila kot meje, pod katero ponujene cene veljajo za neobičajno nizke. Na ta način se uvaja kriterij razmerja ponujene cene glede na ocenjeno vrednost naročila, ki ga je določil naročnik.

kjer velja:

$$C_{nnc} \leq 70\% C_{ovjn}$$

C_{nnc} – neobičajno nizka cena

C_{ovjn} – ocenjena vrednost inženirske storitve

Po tej metodi je neobičajno nizka cena tista ponudbena cena, ki je manjša od 70% ocenjene vrednosti naročila, ki ga je določil naročnik.

Meja 70% je sprejemljiva, ker gre za še razumno mejo tolerance pri ceni izvedbe inženirskih storitev, kjer cena ni glavno merilo izbora.

Po lastni presoji in v določenih specifičnih primerih lahko naročnik priporočeno mejo 70% spremeni in uporabi mejo v razponu od 65 do 80%, odvisno od tega, kako zanesljivo je ocenil vrednost naročila.

Izbrani delež velja tudi za **neobičajno nizke cene posameznih delov ponudbe ali cen na enoto posameznih postavk ponudbe**. V tem primeru, čeprav je skupna ponujena cena znotraj dovoljene meje od 70 do 100 % ocenjene vrednosti naročila, naročnik oceni takšno ponudbo kot ponudbo z neobičajno nizko ceno in jo prav tako izloči.

11. RAZPISNA DOKUMENTACIJA

11.1 IZHODIŠČA

S ciljem, da se vsem ponudnikom zagotovi transparentno razumevanje zahtev naročnika in da naročnik z javnim razpisom uresniči svoj namen, da za primerno vrednost dobi najboljši odgovor na svoje zahteve ter pričakovanja, mora razpisna dokumentacija vsebovati vse potrebne referenčne podatke in navodila ponudnikom za sestavljanje ponudbe za zahtevane inženirske storitve, in sicer:

- Splošni podatki o naročniku:
 - naziv in sedež naročnika, matična številka (MŠ), številka telefona ter telefaksa, spletni naslov in naslov elektronske pošte;
 - kontaktna oseba;
 - evidenčna številka naročila;
 - vrsta postopka javnega naročila;
 - ocenjena vrednost naročila;
 - vrsta pogodbe o javnem naročilu (storitve);
 - navedba, da se sklepa pogodba o javnem naročilu;

- Podatki o predmetu naročila:
 - opis predmeta naročila;
 - opis in oznaka skupine predmeta naročila, če je predmet naročila razdeljen na skupine;
 - stroškovnik;
 - kraj opravljanja storitve (če je znan);
 - rok dokončanja storitve ali časa trajanja pogodbe in rok začetka opravljanja storitve, če je mogoče.

- Razlogi za izključitev ponudnikov:
 - obvezni razlogi izključitve ponudnika in dokumenti, s katerimi ponudnik dokazuje, da ne obstaja razlog za izključitev;
 - drugi razlogi za izključitev ponudnika, če jih naročnik uporabi, in dokumenti, s katerimi ponudnik dokazuje, da ne obstajajo razlogi za izključitev.

- Smernice o sposobnosti ponudnikov:
 - pogoji pravne in poslovne sposobnosti ponudnikov ter dokumenti, s katerimi dokazujejo sposobnost;
 - minimalna raven finančne, tehnične in strokovne sposobnosti ponudnikov (če se zahteva) ter dokumenti, s katerimi dokazujejo sposobnost;
 - pogoji sposobnosti v primeru skupnosti ponudnikov;
 - minimalno in po potrebi maksimalno število sposobnih ponudnikov, ki jih bo povabil k oddaji ponudbe, na pogajanja ali na sodelovanje v konkurenčnem dialogu, če naročnik uporablja to možnost v prvem krogu omejenega postopka ali postopka s pogajanja javnega naročila ali konkurenčnega dialoga (če povabilo iz objektivnih razlogov ne vsebuje vseh potrebnih podatkov, morajo biti ti podatki na voljo v prvem delu razpisne dokumentacije).

- Podatki o povabilu za sodelovanje in/ali ponudbi:
 - vsebina in način izdelave;
 - način dostave;
 - navedba o načinu dostave dokumenta, ki so skupni za več skupin predmeta naročila;
 - minimalni zahtevki, ki jih alternativne ponudbe morajo izpolnjevati glede na predmet naročila (če so dovoljene);
 - način elektronske dostave ponudbe in zahtevki, ki se nanašajo na elektronski prenos ter dostavo ponudb in povabil za sodelovanje, načrtov ter projektov (če je takšen način dostave dovoljen);
 - način določanja cene ponudbe (popust ločeno prikazan);
 - valuta ponudbe (Evro);
 - kriterij za izbiro ponudbe, v primeru ekonomsko najugodnejše ponudbe pa tudi relativni pomen za vsak posamezen kriterij za izbiro ali, če se lahko uporabi, kriterije po vrstnem redu od najpomembnejšega do najmanj pomembnega (če so kriteriji določeni v povabilu za sodelovanje ali če bodo kriteriji določeni v povabilu k oddaji ponudb, na pogajanje ali na povabilo k dialogu, jih ni treba navesti v razpisni dokumentaciji);
 - opis postopka prepoznavanja in izločanja neobičajno nizkih ponudb (naročnik izbere med postopkom Mediane in kriterijem razmerja 30% ponujene cene glede na ocenjeno vrednost naročila ter ga natančno opiše) ;
 - obveznost uporabe slovenskega jezika in pisave (naročnik določi potrebno stopnjo znanja ključnega osebja ob uporabi European Qualification Framework of Reference for Languages: A1, A2, B1, B2, C1 ali C2) – glejte stran 27;
 - v kolikor je predmet naročila izdelava projektne dokumentacije, obveznost izdelave le te v skladu z zakonodajo, tehničnimi predpisi in standardi ter Navodili IZS in ZAPS o podrobnejši vsebini projektne dokumentacije ter obveznost izdelave popisov del in materiala ter opreme s predizmerami ob uporabi enotne baze popisov del in materiala v gradbeništvu (slednje se uporablja od dne, ko bo baza izdelana);
 - rok veljavnosti ponudbe;
 - način dostave vzorcev (če je potrebno).

- Termin preverjanja zahtevkov in omejitve iz razpisne dokumentacije:
 - podatki o terminu obiska gradbišča ali neposrednega pregleda dokumentov, ki utemeljujejo razpisno dokumentacijo (če je potrebno);
 - navedba o namenu uporabe možnosti odvijanja postopkov v več fazah, ki si sledijo druga za drugo, da bi se zmanjšalo število sklepov, o katerih teče razprava, ali inicialnih ponudb, o katerih se pogaja, v primeru konkurenčnega dialoga ali pogajanja s predhodno objavo (če je mogoče uporabiti);

- Skupnost ponudnikov:
 - določila, ki se nanašajo na skupnost ponudnikov.

- Podizvajalci:
 - določila, ki se nanašajo na podizvajalce.

- Poroštva:

- vrsta, sredstvo in pogoji poročstva (če so zahtevana).
- Rok za dostavo ponudbe:
 - datum, čas in kraj dostave povabil ali ponudb ter (javno) odpiranje ponudb.
- Posebni pogoji pogodbe:
 - posebni in ostali pogoji za izvršitev pogodbe.
- Naslovi pristojnih javnih organov za informiranje:
 - podatki o organih, kjer lahko ponudniki dobijo pravno veljavne informacije o obveznostih, ki se nanašajo na davke, varstvo okolja, določila o varnosti na delovnem mestu in delovnih pogojih, ki veljajo za državo, kjer se bodo izvajala dela ali opravljale storitve ter se bodo uporabila za dela, ki se izvajajo, ali za storitve, ki so bodo zagotavljale med trajanjem pogodbe (če je mogoče uporabiti).
- Rok o obvestilu izida razpisa:
 - rok o obvestilu izida razpisa (če je določen).
- Pogoji plačila:
 - rok, načini in pogoji plačila.
- Posebni pogoji in zahteve:
 - pogoji in zahteve, ki morajo biti izpolnjeni v skladu s posebnimi predpisi ali strokovnimi pravili.
 -
- Uporaba uzanc:
 - navedba o uporabi uzanc (običajev v poslovanju) – če se (ne) bodo uporabila.
- Pritožba:
 - ime in naslov, kamor je pritožbo treba nasloviti, ter podatek o roku za vložitev pritožbe v razpisni dokumentaciji.

Razpisna dokumentacija lahko vsebuje obrazce, predloge zahtevanih dokumentov, izjav in predlog pogodbe o javnem naročilu oziroma okvirnega sporazuma, v skladu s poglavjem 11.2 te Smernice.

11.2 OBLIKA IN VSEBINA DOKUMENTOV

Opombe za uporabo obrazcev:

Zaradi velikega števila in specifičnosti podatkov ter postopkov, ki morajo biti sestavni del končnih različic obrazcev razpisne dokumentacije, navajamo v Smernici **samo predloge za izdelavo končnih obrazcev**. Omeniti je potrebno, da navedene predloge (ki jih zaradi njihove prihodnje uporabe imenujemo obrazci) vsebujejo minimalno število podatkov, ki jih ponudnik mora dostaviti naročniku, in da so te osnova, na podlagi katere bo vsak naročnik izdelal končne oblike obrazcev tako, da jih bo prilagodil svojim potrebam za določen predmet naročila, glede na zahtevnost predmeta izvedbe.

Ne glede na navedeno pa **sta referenčna obrazca »Reference podjetja« (Obrazec 2) in »Reference pooblaščenega inženirja« (Obrazec 4), oba v prilogi, standardizirana (z neomejenim rokom veljavnosti) in ju ni dovoljeno spreminjati.**

Kot dokaz o referenci ponudnik v ponudbi predloži originalno izpolnjene in podpisane referenčne obrazce ali pa izjavo, da reference ima in da se naročnik o tem lahko prepriča z vpogledom v javno zbirko referenčnih obrazcev, ki jo za potrebe javnega naročanja inženirskih storitev v imenu in za račun ponudnikov (poslovnih subjektov in pooblaščenih posameznikov) vzpostavi in vodi Inženirska zbornica Slovenije (IZS).

V razpisni dokumentaciji morajo biti jasno določeni:

- naziv projekta,
- zaporedna številka naročila,
- naziv storitve, ki je predmet naročila.

Navodila ponudnikom:

- podatki o naročniku, predmetu razpisa, postopku javnega naročila;
- seznam in opis dokumentov, ki se zahtevajo v razpisni dokumentaciji;
- način izdelave ponudbe, opis posameznih delov ponudbe oziroma opis tehničnega in finančnega dela ponudbe v skladu s priloženimi obrazci;
- način oddaje ponudbe, datum, čas in kraj dostave ter odpiranja ponudb;
- obrazložitev načina vrednotenja ponudbe (metode in/ali formule, po katerih se vrednotijo tehnični in finančni del ponudbe ter skupna ocena ponudbe);
- obrazložitev načina prepoznavanja in izločanja neobičajno nizkih ponudb;
- podatki in postopek javnega odpiranja, pogoji za navzočnost predstavnikov ponudnikov;
- opis elementov ponudbe/pogodbe, okrog katerih se je mogoče pogajati (odvisno od vrste postopke javnega naročila);
- opis postopka usklajevanja in sklepanja pogodbe;
- navedba o zaupnosti podatkov.

Tehnični del ponudbe z obrazci:

- osnovni kazalniki poslovanja ponudnika v minimalno treh preteklih letih (izvlečki iz letnih poročil o poslovanju)
- ponudnikove izkušnje na predhodno opravljenih istih ali podobnih delih po priloženem obrazcu (Obrazec 2)
- opis pristopa, metodologije in načrta dela za izvedbo predmeta naročila
- organizacija in sestava strokovnega tima z opisom odgovornosti ter obveznosti posameznega člana strokovnega tima (Obrazec 3)
- življenjepis članov strokovnega tima (Obrazec 4)
- terminski načrt dela strokovnega tima (Obrazec 5)
- načrt aktivnosti (Obrazec 6)

Opis aktivnosti mora vsebovati razčlenjene vrste storitev in/ali seznam elaboratov oziroma tehnične dokumentacije,

odvisno od predmeta naročila za posamezno skupino storitev, in sicer:

- storitve svetovanja,
- storitve raziskav in študij,
- storitve projektiranja,
- storitve strokovnega nadzora,
- druge storitve.

Finančni del ponudbe z obrazci:

- Ponudbeni obrazec (Obrazec 1)
- Stroški dela strokovnega tima (Obrazec 7)
- Stroški posameznih aktivnosti (Obrazec 8)

Opis predmeta nabave:

Opis predmeta naročila mora jasno opredeliti zahteve po inženirskih storitvah, ki jih bo ponudnik zagotavljal v skladu z razpisno dokumentacijo.

Predlog pogodbe:

Odvisno od postopka javnega naročila se naročnikom priporoča, da je vedno, ko je to mogoče, predlog pogodbe sestavni del razpisne dokumentacije. Priporočljivo je, da se za vse vrste inženirskih storitev uporabi standardni model pogodbe FIDIC med stranko in svetovalcem (4. izdaja 2006, t. i. Bela knjiga) s splošnimi ter posebnimi pogoji.

Prav tako je priporočljivo v preambuli ali v prilogi pogodbe dodati določila ali izjave o:

- neodvisnosti ponudnika storitev,
- konfliktu interesov,
- zaščiti avtorskih pravic,
- zaupnosti.

Neodvisnost ponudnika storitev:

Naročniku se priporoča zahtevati nepristranskost in neodvisnost ponudnika storitve glede na potencialne dobavitelje opreme ali izvajalce del, ki so navedeni v projektu. Ponudnik lahko sodeluje kot ponudnik storitve ali dobavitelj opreme ali izvajalec del in mora izbrati eno od možnosti. Pri oddaji ponudbe za storitve mora potencialni ponudnik storitve navesti vse povezave z drugimi gospodarskimi subjekti in dati obvezujočo izjavo, da če bo izbran za izvajalca storitve, niti on niti gospodarski subjekti, s katerimi je povezan, ne bodo poskušali sodelovati v projektu v drugih funkcijah, s čimer bi ogrozili nepristranskost ter neodvisnost ponudnika storitve. To se ne nanaša na modele operatorjev (BOT in podobni podvigi) in na modele »ključ v roke«.

Konflikt interesov:

Naročniku se priporoča, da zahteva od ponudnikov storitev, da dajo strokovne, objektivne in nepristranske nasvete ter da bodo v vsakem trenutku delovali v najboljšem interesu naročnika, kot tudi javnosti, brez upoštevanja prihodnjih storitev, in da se bodo izogibali konfliktov z drugimi storitvami ter interesi. Ponudnik storitve ne bo sprejel nobene obveznosti, ki bi ga privedla do konflikta interesov s svojimi prejšnjimi ali tekočimi obveznostmi do trenutnega naročnika ali ki bi ga lahko privedla v položaj, v katerem ne bi mogel zagotavljati storitev v najboljšem interesu za naročnika na nepristranski način.

Zaščita avtorskih pravic ponudnika storitve:

Naročniku se priporoča, da sprejme izjavo, s katero si ponudnik storitve pridržuje vse neprenesene pravice. Ponudnik storitve je nosilec nepreneseni avtorskih pravic fizičnih rezultatov svojega dela po pozitivnih predpisih o avtorski in sorodnih pravicah. Tako je prepovedana vsaka nepooblaščen uporaba avtorskega dela ponudnika storitve, predvsem pa razmnoževanje, objavljanje, dajanje pridobljenih podatkov v uporabo drugim osebam, kot tudi uporaba teh, razen za namen in v skladu s pogodbo med naročnikom ter ponudnikom storitve. Če je avtorsko delo sestavni del ponudbe za zagotavljanje storitve, pa do morebitnega sklepanja pogodbe potencialni ponudnik storitev zadrži vse avtorske pravice.

Izjava o zaupnosti:

Naročniku se priporoča, da od potencialnih ponudnikov zahteva podpis izjave o varovanju zaupnosti podatkov, če bo imel izbrani ponudnik za potrebe izvedbe naročene storitve vpogled v zaupne podatke, študijsko in projektno dokumentacijo. Z izjavo bo ponudnik storitve s polno odgovornostjo potrdil, da bo vse informacije, podatke ali dokumente, pridobljene v postopku izvajanja storitev, imel za strogo zaupne in da jih bo varoval v skladu z mednarodnimi standardi o zaupnosti podatkov ter s pozitivnimi predpisi Republike Slovenije in da jih ne bo odkrival, objavjal, dal ali prenesel tretjim osebam. Vse informacije, podatke ali dokumente, v katere bi ponudnik storitve imel vpogled, bo uporabil izključno v namene izvedbe storitve in jih ne bo uporabil v druge namene.

Posebni pogoji pogodbe:

Za uspešno izvedbo storitve in njeno ocenitev je zelo pomembno, da se med posebne pogoje pogodbe dodajo določila, s katerimi se opredelijo:

- poklicne kvalifikacije (regulirani poklic oziroma licenca, profili) strokovnjakov (njihova znanja in kompetence) po področju dela, strokovnosti in stroke, ki bodo sodelovali pri izvedbi storitve;
- kriteriji uspešnosti storitve in način določitve stopnje izvedbe ter uspešnosti storitve;
- sredstva, ki jih da naročnik na voljo za izvajanje storitve.

Glede na to, da samo kakovostno pripravljena razpisna dokumentacija v skladu s temi Smernicami zagotavlja učinkovit in kakovosten postopek naročila inženirskih storitev, na podlagi tega pa tudi izbiro kakovostnega ponudnika inženirskih storitev s primernimi cenami storitev, naročnikom priporočamo, da izdelavo razpisne dokumentacije zaupajo izkušnim ter usposobljenim strokovnjakom.

Obrazec 1: Ponudbeni obrazec

NAROČNIK (naziv in sedež)		
PREDMET NAROČILA		
PONUDNIK (če gre za skupnost ponudnikov, je treba navesti podatke za vsakega člana skupnosti)	Naziv in sedež	
	MŠ/DŠ	
	Številka računa	
	Zavezanec za DDV (DA ali NE)	
	Naslov za dostavo pošte	
	Naslov e-pošte	
	Kontaktna oseba	
	Telefon/faks	
PODIZVAJALEC (če se za del pogodbe sklene podpogodba, je treba navesti podatke za vsakega podizvajalca)	Naziv in sedež	
	DŠ	
	Številka računa	
	Zavezanec za DDV (DA ali NE)	
	Naslov za dostavo pošte	
	Naslov e-pošte	
	Kontaktna oseba	
	Telefon/faks	
	Del pogodbe, ki se da v podpogodbo glede na predmet naročila	
CENA PONUDBE	Cena brez DDV-ja	
	DDV	
	Cena z DDV-jem	
ROK VELJAVNOSTI PONUDBE (v dneh od dneva ponudbe)		
KRAJ IN DATUM		

ODGOVORNA OSEBA (ime, priimek, pozicija/ položaj/funkcija)	
PODPIS ODGOVORNE OSEBE	

Obrazec 2: Izkušnje ponudnika

REFERENČNO POTRDILO ZA PODJETJE

Naziv in naslov investitorja / naročnika:

.....

Kontaktna oseba:

Tel. št.:

E-pošta:

Potrujemo, da je podjetje.....
(naziv in naslov podjetja)

z davčno številko kot (ustrezno obkrožite):

- projektant
- nadzornik
- revident
- izvajalec
- geodetsko podjetje

uspešno opravilo dela na sledečem **projektu**:

Naziv storitve / del	
Čas izvajanja storitve / del (od mesec / leto - do mesec / leto)	
Pogodbena vrednost opravljene storitve / del	
Investicijska vrednost objekta / velikost objekta (neto m ² , dolžina, ...)	
Vrsta objekta glede na zahtevnost po zakonu o graditvi objektov (ustrezno obkroži)	zahteven manj zahteven nezahteven enostaven
Značilnosti izvedene storitve / del (pomembne za potrditev reference):

Delo je bilo opravljeno v dogovorjeni kвалiteti in količini, v skladu z dogovorjenimi postopki in standardi.

Dodatne pripombe investitorja/naročnika:

.....

.....

.....

Kraj:

Podpis:

(pooblaščen oseba investitorja / naročnika)

Datum: .. Žig:

Sestavni del obrazca 2 sta tudi prilogi 0.4 (Splošni podatki o objektu in soglasjih) in 0.5 (Podatki o izvajalcih projekta) iz Vodilne mape faze projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD), kot ju določa Pravilnik o projektni dokumentaciji (Ur.l. RS, št. 55/2008 s spremembami).

Obrazec 3: Sestava strokovnega tima

Ime in priimek	Podjetje	Vloga v strokovnem timu	Delovne naloge	Opombe

Obrazec 4: Življenjepis predlaganega strokovnega osebja

REFERENČNO POTRDILO ZA POOBLAŠČENEGA INŽENIRJA

Naziv in naslov investitorja / naročnika:

.....

Kontaktna oseba:

Tel. št.:

E-pošta:

Potrjujemo, da je pooblaščen inženir

.....
(ime, priimek in izobrazba)

z identifikacijsko številko kot (ustrezno obkrožite):

- odgovorni projektant
- odgovorni vodja projekta
- odgovorni nadzornik
- odgovorni revident
- odgovorni vodja revidiranja
- odgovorni vodja del
- odgovorni vodja gradbišča
- odgovorni geodet
- drugo: _____

uspešno opravil dela na sledečem **projektu**:

Naziv storitve / del	
Čas izvajanja storitve / del (od mesec / leto - do mesec / leto)	
Pogodbena vrednost opravljene storitve / del	
Investicijska vrednost objekta / velikost objekta (neto m ² , dolžina, ...)	
Vrsta objekta glede na zahtevnost (ustrezno obkroži)	zahteven manj zahteven nezahteven enostaven
Značilnosti izvedene storitve / del (pomembne za potrditev reference):	
.....
.....
.....

Delo je bilo opravljeno v dogovorjeni kvaliteti in količini, v skladu z dogovorjenimi postopki in standardi.

Dodatne pripombe investitorja/naročnika:

.....

.....

.....

Kraj:

Podpis:
(pooblaščen oseba investitorja/naročnika)

Datum: .. Žig:

Obrazec 5: Terminski načrt dela strokovnega tima

Ime člana strokovnega tima	Položaj v timu	Meseci dela						Meseci skupaj	Opombe
		1	2	3	4	5	...		

Obrazec 6: Načrt aktivnosti

Aktivnost	Meseci dela						Meseci skupaj	Opombe
	1	2	3	4	5	...		

Obrazec 7: Vrednost storitve strokovnega tima

Ime člana strokovnega tima	Položaj v timu	Meseci dela						Skupaj mesecev	EUR/mesečno	Skupaj EUR
		1	2	3	4	5	...			
Skupaj										

Obrazec 8: Vrednost posameznih dejavnosti

Dejavnost	EUR/mesečno						EUR/dejavnost	Opombe
	1	2	3	4	5	...		
Skupaj								

PRILOGA 2

BESEDILO SPLOŠNIH RAZPISNIH POGOJEV Z OPISOM POSTOPKA IZLOČANJA NEZANESLJIVIH PONUDB

Poglobljen pregled ponudb – Preverjanje primernosti cen

Z izjemo omejenega postopka brez predhodne objave velja za poglobljen pregled ponudb (npr. pri odprtem postopku):

Pred poglobljenim pregledom ponudb je treba pregledati spodaj navedene kriterije in ponudbo v danem primeru izločiti:

Nenavadno nizka skupna cena:

Primernost cen v smislu člena 125 BVergG (avstrijski Zvezni zakon o javnih naročilih) se pri poglobljenem pregledu ponudb ugotavlja na naslednji način:

Ponudbe, katerih skupna cena je za več kot **20% pod mediano**, ne bodo predmet nadaljnjega poglobljenega pregleda, ampak bodo izločene.

Za določitev mediane se uporabijo naročnikova ocenjena vrednost naročila in skupna vrednost ponudb v skladu z zapisnikom o odpiranju ponudb, ne glede na to, če obstoja morebitni razlog za izločitev.

Mediana je tu določena kot vrednost, ki je v sredini po velikosti razvrščenih vrednosti. V primeru sodega števila vrednosti je mediana aritmetična sredina obeh srednjih vrednosti.

Primer 1:

1. Ponudba	EUR 79.569,-
2. Ponudba	EUR 81.250,-
3. Ponudba	EUR 100.000,-
Naročnikovi ocenjeni stroški	EUR 110.000,-
4. Ponudba	EUR 199.999,-

Mediana znaša tu EUR 100.000,-, spodnja meja cene je EUR 80.000,- (20% pod mediano), ponudbo št. 1 je zato treba izločiti.

Primer 2:

1. Ponudba	EUR
9.569,-	
2. Ponudba	EUR 81.250,-
3. Ponudba	EUR
100.000,-	
Naročnikovi ocenjeni stroški	EUR 110.000,-
4. Ponudba	EUR 199.999,-
5. Ponudba	EUR 250.000,-

Mediana je tu srednja vrednost obeh srednjih vrednosti in znaša EUR 105.000,-. Spodnja meja cene je 84.000,- (20%, torej EUR 21.000,- pod mediano), zato je treba izločiti ponudbi 1 in 2.

Pregled neobičajno nizke skupne cene se v primeru opcij izvede, odvisno od naročnikovega ocenjenega deleža opsijskih storitev v celotni storitvi, ločeno za osnovno storitev, opsijski delež in/ali skupno ceno ponudb na naslednji način, v kolikor je v skladu s krovnim listom ponudbe predvidena ločena navedba opsijskih storitev (npr. dvokolonska razčlenitev na osnovno storitev in opcijo):

Če je opsijski delež po naročnikovi oceni	se izvede pregled spodnje meje cene osnovne storitve	se izvede pregled spodnje meje cene opsijskega deleža	se izvede pregled spodnje meje skupne cene
pod 30%	Da	Ne	Da
30% do 70%	Da	Da	Da
nad 70%	Ne	Da	Da

Če se na osnovi tega pregleda ugotovi, da je cena pod spodnjo mejo pri osnovni storitvi, opsijskem deležu in/ali skupni ceni, se ponudba izloči.

Če je oddana samo ena ponudba, se ta določba ne uporablja.

PRILOGA 3

USMERITVE ZA JAVNO NAROČANJE GEOLOŠKO GEOMEHANSKIH PREISKAV IN GEOTEHNIČNEGA PROJEKTIRANJA

Zahtevnost preiskav naj se najprej opredeli **po namembnosti objektov** (visoka gradnja, infrastrukturni objekti), nato **po Geotehnični kategoriji objektov**.

- Geološko – Geomehanske (GG) preiskave je potrebno v zvezi z javnimi naročili izvajati v skladu s priporočili in usmeritvami podanimi v SIST – ENV 1997 – 2: 2004 in SIST – ENV 1997 – 3: 2004,
- Geotehnično projektiranje je potrebno v zvezi z javnimi naročili izvajati v skladu s priporočili in usmeritvami podanimi v SIST – ENV 1997 – 1: 2005,
- Geotehnično projektiranje v zvezi s projektiranjem potresno odpornih konstrukcij v skladu s priporočili in usmeritvami podanimi v SIST – ENV 1998 – 1: 2005,
- vključno z uporabo vseh nacionalnih dodatkov k zgoraj navedenim standardom.

Projektne naloge s tega področja **naj pripravljajo ali vsaj revidirajo pooblaščen** in **ustrezno usposobljeni ali specializirani inženirji** (IZS, člani sekcije MSRG-matična sekcija inženirjev geotehnologov in drugih inženirjev in MSG-Matična sekcija gradbenih inženirjev).

PRILOGA 4

KORISTNI NASVETI NAROČNIKOM

1. Naročnik določi in javno objavi ocenjeno vrednost naročila, da dobi realne ponudbe.
2. Projektna naloga in specifikacija potrebnih del morata biti obvezno sestavni del razpisa.

V primeru javnega naročila oddaje projektiranja za konstrukcijsko sanacijo objekta ali kakršnegakoli posega v konstrukcijo obstoječega objekta, naročnik izvede/naroči tudi predhodne preiskave in ocene statične in potresne stabilnosti objekta. Predlagamo, da se le te naročijo in rezultati pridobijo z ločenim javnim naročilom in sicer pred pričetkom objave razpisa za izdelavo projektne dokumentacije.

3. Merila za ocenjevanje usposobljenosti posameznikov: Poleg meril, navedenih v smernici, se lahko kot merilo uvede tudi število doseženih kreditnih točk v sistemu stalnega izobraževanja (na primer: prostovoljno izobraževanje v okviru poklicnih zbornic IZS in ZAPS ali v podjetju). V primeru naročanja trajnostnih (zelenih) objektov pa se predlaga, da se kot merilo uvede predložitev certifikatov po v svetu uveljavljenih programih usposabljanj strokovnjakov s področja načrtovanja in certificiranja trajnostnih stavb, kot so na primer nemški DGNB, ameriški LEED in angleški BREEAM.
4. Reference za kader: Zahtevanje zelo specializiranih referenc (npr. za geologa reference in stavb za vzgojo in izobraževanje) ni potrebno, v zadnjem obdobju, ko je investicij malo, pa tudi ni primerno; zadošča, da ponudniki razpolagajo z znanjem in izkušnjami, pridobljenimi na objektih, ki se praviloma uvrščajo v prva dva enaka razreda standardne klasifikacije dejavnosti.
5. Reference se morajo nanašati na izvedene objekte.
6. Pogoji sodelovanja: Ponudnik mora definirati strokovnjake (kader) z imenom in referencami, in sicer za vse sklope del, ki so sestavni del ponudbe. Pri temu mora naročnik seveda podati tabelo z zahtevami (področji). Namen tega: Ponudniki danes pogosto nudijo storitev, pa v fazi ponudbe še nimajo zagotovljenega kadra oz. sestave ekipe, kar omogoča izvajanje dumpinga na ceno in delo. Pri izboru na osnovi nizkih cen nato ne morejo zagotoviti ustrezne kakovosti storitve, ker je kvaliteta kadra na nalogi, ki ga uspejo angažirati, posledično pogosto nezadostna.
7. Pogoji sodelovanja: V sprejeti ponudbi nominirane podizvajalce in strokovnjake se lahko zamenja le ob hkratnem soglasju naročnika in nominiranega podizvajalca oz. strokovnjaka, kar zagotavlja strokovnost izvajalcev storitev in kakovost storitve.
8. V razpisne pogoje naj se zapiše, da ponudnik, ki z lastnim kadrom (stalna zaposlitev) ne zagotavlja vsaj 30% vrednosti ponudbe, ne more nastopiti na javnem razpisu.
9. V razpisne pogoje naj se zapiše tudi, da ponudnik, pri katerem povprečna plača zaposlenih (velja tudi za zunanje sodelavce) ne dosega npr. 75% povprečja branže, ne more nastopiti na javnih razpisih. S tem se prepreči nelojalna konkurenca in posredno tudi povzročanje škode državi, saj se le tako omogoča preživetje podjetja in zagotovi socialni mir. Seveda je potrebno imeti plačane socialne prispevke.
10. V primeru dvoma ali gre za nerealno ponudbo ali ne, naj naročnik za mnenje zaprosi IZS ali ZAPS. To je še posebej primerno v primerih, ko naročnik prejme majhno število ponudb

PRILOGA 5

NEDOPUSTNA RAVNANJA NAROČNIKOV

11. Neprimerna je objava javnega razpisa, kjer je pogoj za prijavo izdelana idejna rešitev, brez finančnega povračila.
12. Navedba v razpisni dokumentaciji ali projektni nalogi, kot je: »Razpis obsega ... in vse ostalo, ..« ni primerna in se ji je treba izogibati. V kolikor pa se jo uporabi, le ta pomeni, da je prevzemnik sicer dolžan opraviti »vsa ostala dela«, vendar ne za v pogodbi določeno ceno. Stališče temelji na tem, da investitor/naročnik, ki odgovarja za investiciji, le to pozna in je dolžan poznati tudi obseg razpisanih del, medtem ko ponudnik pozna le vsebino, podano z razpisom in projektno nalogo.
13. Plačilo mora biti pogojeno z opravljenim delom v sorazmernem deležu. Razpisi, ko se npr. že v fazi PGD, PZI, PID velik delež, npr. 25% plačila pogojuje z uporabnim dovoljenjem, so neprimerni. Če se gradnja zamika, se projektanta ne izsiljuje k zastojnemu delu iz naslova projektantskega nadzora po 45. členu ZGO-1 ipd.
14. Ni dopustno, da se v razpisni dokumentaciji (projektni nalogi) pri geomehanskih preiskavah ne specificirajo potrebna dela. Tako izdelane in oddane ponudbe so namreč iz tega naslova v celoti medsebojno neprimerljive. Gre pa za dela, ki so lahko bistvenega pomena za kvalitetno in cenovno optimalno gradnjo.
15. Izločiti zahteve za dajanje bančnih garancij v fazi ponudbe, ker to predstavlja samo strošek. Korist imajo le banke. Naj zadoščajo menice podjetja. Če pa že mora biti bančna garancija, naj se ta poda le v fazi sklenitve pogodbe (in ne za resnost ponudbe) za dela npr. nad 100.000 EUR.
16. Ponudniki morajo imeti dovolj časa za pripravo ponudbe. V kolikor razpisovalec spremeni posamezna razpisna določila ali poda kakršnakoli dopolnilna pojasnila, mora biti končni rok za podajo ponudbe vsaj 7 dni po podanih pojasnilih. V primeru pojasnila morajo imeti ponudniki vsaj še 3 dni možnost, da podajo dodatna vprašanja, v kolikor razpisovalec ni podal ustreznega odgovora.